

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . K 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . K 2.20
 V središču prejemne pošte
 == Sobota ==
 za celo leto . . . K 28.—
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—

SLOVENE C

== Inzerati: ==
 Enostolpna poltirtva (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15 "
 za trikrat . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavale, smrtice itd.:
 enostolpna poltirtva po 2 v.
 == Poslano: ==
 enostolpna poltirtva po 40 v.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vezni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
 poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ovrake 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

V Kanoso . . .

Papež Benedikt, ki je zavladal v skrajno neugodnih, burnih časih, je s svojim previdnim, a odločnim nastopom ter s svojimi miroljubnimi okrožnicami blagodejno vplival ne samo na katoličane, marveč tudi na izvunkatoliški svet. Mir in spravljivost je priporočal vojskujočim se knezom; želel je in predlagal, naj bi zavladovala premirje na bojiščih vsaj ob prazniških božjega miru . . . Besede vrhovnega poglavarja sv. Cerkve niso naletele na odpor, in četudi ni bilo popolnega odziva, upoštevali so se. A kar je glavno: Stališče papežev je prišlo uprav v sedanjih težkih časih do posebne časti in veljave. Tudi to je — sicer od mnogih nasprotnikov sv. Cerkve nepričakovano in nezaželjena — posledica sedanje vojne. Sveta stolica je postala naenkrat važen politični faktor celo onim državam, ki so jo poprej prezirale in zapostavljale. Do Vatikana se obračajo tisti, ki so nedavno bili svojevolično pretrgli z njim vse vezi. Komaj se je čulo, da hoče Turčija imeti svojega zastopnika pri Vatikanu, komaj se je izvedelo, da se je posrečilo Angliji izposlovati si zastopstvo pri sveti stolici — in sicer v tako kratkem času, da zgodovina skoraj nima primere — že se je zganila Francija, ki hoče tudi slediti Turčiji in Angliji. Za Francijo stvar najbrž ne bo tako gladka in lahka. Anglija je pretrgala diplomatske zveze z Vatikanom že v 16. stoletju za časa Henrika VIII. Ščasom se je pa ondi nasprotstvo do Rima poleglo in se je javljalo zlasti v 19. stoletju čedalje večje in prijaznejše zblizžanje med odličnejšimi angleškimi sloji in Vatikanom. Angleži so ustanovili v Rimu polagoma zopet diplomatske agenture, potem nejavno zastopstvo, zdaj pa pravilno poslaništvo.

Zadeva Francije je pa čisto drugačna. Stoletja in stoletja so bile njene diplomatske zveze trdne in stalne. Še le pred dobrim desetletjem, ko se je ondi izvršila ločitev Cerkve od države, je nastopil razdor in razkol. Povod razdoru je bil tudi sledeči dogodek: Ko je prišel 1. 1904. francoski predsednik v Rim ter hotel obiskati tudi Kvirinal, je razposlal 24. aprila tedanji državni tajnik Merry del Val vsem papeževim zastopnikom na tujih dvorih okrožnico, ki je v nji poudarjal, da se smatra kot žalitev pravic sv. stolice, ako katoliški suveren obišče Kvirinal, ker se s takim obiskom nekako odobruje rop cerkvene države; najbolj pa je obžalovati, ako ignorira pravice sv. stolice Francija, ki jo je papež vsekdar odlikoval.

Nato je bil 21. maja odpoklican Nisard, francoski poslanik pri Vatikanu.

Vsled daljnjih diferenc je sklenil francoski ministrski svet dne 28. julija 1904, da se zastopstvo pri Vatikanu popolnoma odpravi ter pretrga z njim vse zveze. Papežev nuncij Lorenzelli je zapustil Pariz 30. julija 1904. Po teh dogodkih so francoski cerkvenobojni politiki z velikim parom pritiskali na to, da se je sklenila ločitev Cerkve od države. 6. decembra 1905 je bila dotična postava definitivno sprejeta; s tem je bila seveda tudi razdejana in porušena zunanja uredba katoliške Cerkve na Francoskem. Kako je francoska vlada iztirala nato papežev avditorja Montagnini-ja, ki je bil še ostal v pariški nunciaturi, kako se je polastila arhiva — so znane reči.

To so zgodovinski dogodki, ki jih ni moč izbrisati in ki otežujejo več ali manj korake onih francoskih politikov, kateri si žele potem urejene zveze z Vatikanom utrditi izgubljeni vpliv Francije na vzhodu. Vzroki, ki so prisilili francoske kulturobojce, da so se odločili iti v Kanoso, so brezdvoma vojnopolitični. Anglijo so prisilile do zveze irske zadeve, Francijo pa so nagnile do tega koraka razmere na vzhodu. Da to bolje umevamo, — nekaj zgodovinskih podatkov.

Francija je ponudila Rusiji početkom sedanje svetovne vojne, da odstopi takozvane kapitulacije, če bi se hotela Turčija pridružiti. Kapitulacije so dovoljevale na korist podanikom označenih držav v Turčiji dalekosežne predprave (posebno sodno oblast, ki so jo imeli francoski konzuli, izjemne davčne pravice etc.), poleg tega pa še posebno varstvo Francije za vse katoliške zavode in naprave na vzhodu. Porta je porabila z nenavadno točnostjo in ostrovidnostjo to priliko ter odgovorila: Ako je Francija ponudila odpoved — smatra porta, da so kapitulacije postale nepotrebne in odveč; zato jih pravomočno preklicuje. Nemčija se je bila francoski varstveni pravici že davno odtegnila in je imela svoje podanike v lastnem diplomatskem varstvu. Turčija je že dolgo časa stremila za tem, da bi se iznebila kapitulacij. Skušala je, da bi radi varstva katol. misijonov sama stopila v zvezo z rimsko stolico; a Francija je vtilkala skrbno svoje prste vmes. Tudi sedaj, ko je Turčija zavrgla kapitulacije, se je priključila, ter izjavlja, da je pripravljena oskrbovati lastnega zastopnika pri Vatikanu, da bi urejevale verske in katoliške zadeve na vzhodu.

Zdaj se je pa razvilo med Turčijo in med trozvezo še formalno vojno stanje. Turčija je takoj izgnala vse francoske, angleške in ruske podanike iz svojega ozemlja; kruta usoda je začela tudi francoske zavode na vzhodu, n. pr. katol. vseučiliš-

če v Beirutu in druge. Francija je namreč tudi potem, ko je sprejela zakon o ločitvi Cerkve od države, podpirala take zavode, gotovo ne iz verskega nagiba, marveč ker so se izkazali kot zastopniki političnega vpliva Francije na vzhodu.

Tak je sedanjí položaj. Turčija se je iznebila neke neljube pritiskline, ki ji je bila vedno napoti. Francija si pa želi, da bi ostalo pri starem in da bi ohranila stare predprave, ker jih je mogla po svoje izkoriščati in pa ker bi si z njimi zagotovila neko sporno točko, ki bi z njo lahko zapletla Turčijo v konflikt, kadar bi se ji zljubilo. Ker pa Francija nima od Turčije ničesar več pričakovati, naj bi sedaj papež pomagal!

Ako bi bila Francija pripravljena urediti svoje diplomatsko zastopstvo pri Vatikanu v prvi vrsti radi tega, da bi izkušala izboljšati res neznosne razmere katoliške Cerkve na Francoskem, potem bi to namero morali le odobravati in pozdravljati. Če je pa v ozadju samo politika, če si hoče Francija samo priboriti nazaj izgubljeni vpliv, potem bi imeli le prav, ako preveč ne zaupamo prijaznim besedam »spokorne« grešnice.

Veseli pa moramo biti, da se pomen in važnost rimske stolice za mednarodno življenje krščanskih narodov, na ta način priznava. Naj bi zblizžanje, ki je nastalo vsled sile, pozneje razvilo v normalno diplomatsko zvezo na korist katoliškemu življu!

Liga X.

Vojska z Rusi.

Na dveh glavnih bojnih črtah na ruskem bojišču, na severnem Poljskem med Vislo in levim bregom Pilice in v zahodni Galiciji na ozemlju med Sanom in Dunajcem Rusi zadnjih deset dni s silnimi napori skušajo ustaviti prodiranje zveznih armad. Tudi na ozemlju Tomažov—Inowłodz—Opočno, južno od Pilice in ob Nidi, se čuti resen odpor Rusov. Rusom se je, ako upoštevamo njihove napade, moč in uspehe, brez dvoma posrečilo naše zasledovanje ustaviti in na črti kakih 50 km izpremeniti to zasledovanje v umikanje.

Odkod je Rusija vzela moč, je manj važno vprašanje. Ker se vedno prosto razpolaga s strateškimi železniškimi progami v Galiciji, je skoro gotovo, da je 8. ruska armada dobila potrebna ojačenja iz črte Lvov—Lublin, in sicer takoj po avstrijski zmagi pri Limanovi. Sicer bi bilo pa nespametno misliti, da je ruska moč popolnoma izčrpana. Nasprotno je treba računati s tem, da bo vpoklicana ruska črna vojska polagoma poslala na bojno črto najmanj milijon vojakov.

Kaže se pa stvarna razlika med negativnim uspehom Rusov na severu in med pozitivnim na jugu (v Galiciji). Nasproti nemški vzhodni armadi je ostala ruska defenziva, ki se je razvila iz popolnega umikanja. Nemški napadi napredujejo ob Bzuri in Rawki. Prehodi čez obe reki so na mnogih krajih izvojevani, tako da se nemška fronta razvija čez Skierniewice in proti Tomažovu, tako da se vedno zožuje ozemlje proti Visli. Na ozemlju južno od Pilice in ob Nidi so bili ruski napadi odbiti, nasprotno pa je v zahodni Galiciji. Tam so bile zvezne čete prisiljene, da so opustile vse s težkimi napori izvojevano ozemlje med Visloko in gornjim Dunajcem. Tak izid teh bojev se je lahko sklepalo že iz zadnjih uradnih poročil, potrdili sta pa to uradni poročili z dne 28. in 29. decembra minulega leta. Prodiranje avstrijskih čet iz Beskidov in Karpatov je bilo Rusom zelo neprijetno, posebno ker so bili tudi na južnem Poljskem energično potisnjeni nazaj. V polkrogu obkoljeni so morali Rusi na vsak način gledati na to, da si na katerikoli ugodni točki ne napravijo prostor. Pritisnili so zato z vso silo na črto Dukla—Biala in dosegli, da so se avstrijske čete umaknile do višin karpat-skih prelazov in do Gorlic. To ozemlje je široko približno 20 km. Karpatski prelazi so skoro gotovo še v avstrijskih rokah.

Vprašanje pa je, koliko časa bo trajal ta ruski uspeh v zahodni Galiciji. Če se bo rusko prodiranje omejilo le na to črto, bo ostal uspeh le lokalni in taktični v ožjem smislu. Ako se vzdrži avstrijska fronta ob Nidi ali če se avstrijskim četam posreči pomakniti to črto dalje proti vzhodu, potem je ruski sunek proti Karpatom brez vsakega pomena.

Poleg tega pa vpliva na splošen položaj tudi ogroženje Varšave. Vsi vojaški kritiki dogodkov na ruskem bojišču soglašajo, da bo glavno mesto Poljske kmalu izpraznjeno. Kakor znano, je Varšava kot trdnjava le manjšega pomena. Vsekako je pa treba računati z močnimi utrdbami na predtrdnjanskem ozemlju. Za to pa rabijo Rusi močne sile, če hočejo te utrdbe uspešno braniti. Zdi se tudi, da je ruskemu vojnemu vodstvu več na tem, da ohrani svojo preostalo glavno armado na vzhodnem bregu Visle, kar da bi jo zastavilo že pred Vislo. Sicer je pa ruski načrt neznan in lahko je mogoče, da bodo Rusi z vso svojo silo poizkušali obdržati ozemlje zahodno od Visle iz političnih in prestižnih vzrokov, čeprav je to združeno z mnogimi nevarnostmi. — Vsekako ima »Nieuwe Rotterdamse Courant« prav, če sodi, da bi poraz Rusov severno od Pilice odločil tudi o usodi ostalih (južnih) ruskih armad.

LISTEK.

Slovenski junaki v Karpatih.

Vojni poročevalec lista »Neues Wiener Journal«, Jurij Bittner, je imel pred nedavnim priložnost, da je mogel priti do fronte avstro-ogrskih čet, bojujočih se v Karpatih, in je opisoval, kakor poroča uradna »Klagenfurter Zeitung«, svoje vtise v zanimivem poročilu. Na svojih pohodih k fronti je prišel vojni poročevalec v stik z raznimi četami, med drugimi tudi z vsled daljšega garnizovanja v Celovcu že udomačenim 17. pešpolkom. O tem polku piše Jurij Bittner: Vesel, vesel, kakor njegova solnčna tla . . . Kakor Beethovnov sprev o junaku — take junake sem smel gledati. Trije častniki tretjega bataljona 17. pešpolka. Od vseh častnikov, s katerimi je bataljon odkorakal naprej, ima le še tri, majorja Jurija Pichlerja, stotnika Karla Gressela, rezervnega poročnika Fialo. Vsi drugi so transferirani, bolni, ranjeni ali mrtvi. Svoj čas sem poročal, kako sem dne 16. oktobra videl goreti severno od Novega Miasta par tucatov kilometrov oddaljeno od Przemysla, vas, ki so jo Rusi s streljanjem znetili, dočim so v Novem Miastu semem, kjer sem bil ravnotako tudi jaz, njihove granate napravile

le malo škode. Goreči kraj se je imenoval Volza Dolna, Granate pa so bile namenjene oficirjem, s katerimi sem govoril sedaj na nekem travniku, ko so s svojim bataljonom čakali na povelje, da gredo nazaj. Spominjam se, da sem za vasjo videl nizek gorski greben in na njem gozdič, morda 200 korakov dolg. Ta les imenujejo vojaki »mrtvaški gozdič majorja Pichlerja«. In to je prišlo tako: Major, ki je poveljeval tedaj dva bataljona, je ležal z njima v tistem lesu in je zadrževal 24 dni in noči celo rusko divizijo. Rusi so svoje postojanke okopali z železnimi travertini in betonom. Enkrat je prišlo povelje, da se naj prodira proti njim. Major je poslal naprej 200 mož. Ti prodirajo do 150, do 100 korakov do ruskih postojank. Potem se zlekne drug za drugim. Nazaj nobenega ni bilo več. Ruse popade brezmerne jeza nad to peščico Avstrijcev, skozi katero in preko katere ne morejo naprej. Kakor hitro vzdigne kdo iz okopov glavo, je že tudi mrtev, ker na vsakega preži deset ruskih pušk. Noben ne more iz okopov. Tovarishi, ki so hoteli od zadaj prineesti obema bataljonoma jedila, so bili redno postreljeni. Zato je le pomoči nekaj provianta, seveda vse le mrzlo. Štiriindvajset dni in noči ti ljudje ne dobijo nobenega gorkega grizljaja in nobenega toplega požirka. Noč za nočjo streljajo Rusi iz vseh pušk in strojnih pušk silovito v gozdič. Konečno

morejo v vsakem debelu naštetih sto do sto-petdeset strelcev iz kušk. Svoje strelske jarke razširijo, da je gozdič prepleten z rovi kakor kako krtovo mesto, v katerem se celo še oficirji izgublajo. Strašno je, da ležijo spredaj, včasih komaj pet do šest korakov oddaljeno od strelskih jarkov ranjenci, ki vzdihujejo, ki pa jim nihče ne more pomagati, ker bi bil vsak poizkus gotov samomor.

Predbojišče je posejano z mrličmi, ki jih nihče ne more pokopati. Zrak je napolnjen s strašnim mrtvaškim vzduhom. Tudi kaj je kakor na bojiščih v preteklih vojnah. Modern način vojskovanja sicer ne pozna tako groznih slik. V nekem strelskem jarku razsaja kolera. Nadporočnik, ki leži tam, se mora končno z ostankom svojih ljudi podati nazaj.

»Pa vse to ni nič bilo,« pripoveduje stotnik Gressel, »dvanaest dni in noči fantje vendar že prepevali.« — »Prepevali? Pa s tem niste izdali Rusom svojih postojank?« — »e pač vsak tako potihem prepeval tja pred sebe.«

Stotnik Gressel je bil poveljnik oddelka strojne puške. Njegove štiri puške mu pokvarijo sovražni strelci, moštvo pa, ki jim streže, je zadeto skozi varstveni ščit. S strojnimi puškami se poda v Przemysl, jih da tam popraviti in se vrne potem v mrtvaški gozdič.

Pa nič od groze ni ostalo v spominu

teh treh častnikov. Major se smeji v svojo sivo strničasto brado. »No, na, včasih je bilo pač malo nervozno.« Mali stotnik drži v roki steklenico vina, prestopa same zadovoljnosti z ene noge na drugo in pravi: »Če na celo stvar pomislim, je bilo le prav veselo. Prav veselo je bilo.« — Rezervni poročnik stoji zraven, smeja se pa vidi le njegove oči, ker ves ostali obraz je kakor zavrt v rumeno brado.

Potem začnejo vsi trije krepko udrihati, ker je to že tretji dan, da ne stojijo v ognju.

Iz tega bi morda kdo sklepal, da od tistih dni v oktobru niso imeli nobenega opravka. Napačen sklep. Dogodki v mrtvaškem gozdiču so bili tedaj končani le s splošno zapovedanim umikanjem. Doma včasih ne verjamejo »zapovedanim« umikanjem. Tedaj je bil ujet neki ruski ritmojster, ki seveda o višjih strateških name-nih tega umikanja seveda ni bil slutil in in je rekel častnikom: »Nismo razumeli, zakaj da ste šli nazaj. Saj ste bili vendar zmagovalci in mi sami bi se bili drugi dan začeli umikati.«

Tretji bataljon je pa od tedaj imel dovolj opravkov. Tako je bil bataljon 27. novembra pri Tilawi. Štirideset težkih, dvajset manjših granat in šestinideset šrapnelov je zadelo bataljon na prostoru dvesto metrov v četrtekotu. Z vsem tem streljanjem so bili pa ubiti štirje možje,

Vojni poročevalec »Neue Fr. Presse« Roda Roda po poroču o vojaškem položaju sledeče: Po ruskih neuspehih pri Lodzu, pri Bohniji in pri Limanovi so morali Rusi pred vsem gledati, da se odtegnejo obkolitvi Nemcev in Avstrijcev. Pred vsem se je morala uravnati nevarna, kriva ruska bojna črta. Ko je ruski generalisimus prihitel svojemu nevarno ogroženemu desnemu krilu z veliki ojačenji na pomoč, je odstranil najbližjo in najhujšo nevarnost. Mi smo pa bili prisiljeni, da smo se izognili korakoma v boj ruskega sunku in da smo se umaknili na greben Karpotov. Rusi so tako pridobili tudi, da morejo utrudljivo in izgubonosno dva meseca trajajoče obleganje Przemysla začasno še nadaljevati; slabo zanje pa je, da stoji velik del njihovih sil daleč od glavnega bojišča na Ruskem Poljskem.

× × ×

ZIVAHEN NASTOP RUSOV V BUKOVINI IN KARPATIH. — ODBITI RUSKI NAPADI PRI GORLICAH IN SEVEROVZHODNO OD ZAKLICZYNA. — RUSKE PATRULJE PRED PRZEMYSLOM V AVSTRIJSKIH UNIFORMAH.

Dunaj, 31. decembra. (Kor. ur.) Uradno se razglša 31. decembra opoldne:

Včeraj so Rusi v Bukovini in Karpatih razvijali živahno delavnost. Naše čete stoje ob reki Sucsavi, v gornjem ozemlju Czeremosza, dalje proti vzhodu na grebenih Karpotov, potem v dolini Nagy—Aga, pri Ökermeszöju, kjer se je včeraj zopet s težkimi izgubami izjalovil sovražnikov napad, severno v skrajnem gornjem ozemlju Latorce in severno od prelaza Uszok. Zapadno od tega prelaza nima sovražnik, ki je svoje prodiranje tod ustavil, nobene prehode čez Karpate v rokah.

V prostoru pri Gorlicah in severovzhodno od Zakliczyzna so bili včeraj in tudi v minoli noči povsodi odbiti vsi neprestani ljuti ruski napadi.

Ob Nidi je vladal mir. Dalje proti severu napad zaveznikov napreduje.

Pred Przemyslom so se dognale ruske patrulje v avstro-ogrskih uniformah. Sovražnikovi častniki in moštvo, ki se poslužujejo te nedopustne vojne zvijače, nimajo nobene pravice do ugodnosti mednarodnih postav in običajev.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

NADALJEVANJE BOJEV V KARPATIH IN BUKOVINI. — ODBITI RUSKI NAPADI OB BIALI. — NAŠI UJELI 2000 RUSOV.

Dunaj, 1. januarja. Uradno se poroča: Boji v Karpatih in Bukovini se nadaljujejo. Včeraj niso nič izpremenili položaja.

Ob Biali južno od Tarnova so bili tekom dneva in ponoči ponovni sovražni napadi odbiti s težkimi izgubami za Ruse. Naše čete so pri tem ujele 2000 Rusov in zaplenile 6 strojnih pušk.

Ob Visli ovira trajna gosta megla boje. Zato vlada deloma mir, deloma smo pa napredovali.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

× × ×

PRI LODZU IN LOVIČU NEMCI UJELI 56.000 RUSOV; SKUPNO V SEDANJI OFENZIVI NEMŠKE ČETE UJELE 136.000 RUSOV. — NEMŠKA OFENZIVA SE NADALJUJE.

Berolin, 31. decembra. Iz velikega glavnega stana izve Wolffov urad: Naše na Poljskem vojskujoče se čete so pri za-

sledovanju sovražnika po bojih pri Lodzu in Loviču ujele 56.000 Rusov in zajele mnogo topov in strojnih pušk. Skupni plen naše 11. novembra na Poljskem pričete ofenzive je torej narasel na 136.600 ujetnikov, nad 100 topov in nad 300 strojnih pušk.

Berolin, 31. decembra. Položaj v vzhodni Prusiji in na Poljskem je severno od Visle neizpremenjen. Na in vzhodno od Bzura se boji dalje vrše. Okolu Rawe naša ofenziva napreduje. Na vzhodnem bregu Pilice je položaj neizpremenjen.

NEIZPREMENJEN POLOŽAJ NA RUSKEM BOJIŠČU.

Berolin, 1. januarja. Veliki glavni stan poroča: Na vzhodni pruski meji in na Poljskem je ostal položaj neizpremenjen. Gosta megla ovira operacije. Najvišje armadno vodstvo.

× × ×

BITKA ZA VARŠAVO SE JE PRIČELA.

Posebni dopisnik angleškega lista »Daily Telegraph« v Varšavi, znani angleški časnikar Granville Forlescue, je poslal svojemu listu sledeči opis bojev za poljsko glavno mesto: Boj za Varšavo se je pričel in velika bitka je v teku. V mesto se razločno čuje grmenje topov. Na stotine železnih kosov žvižga po zraku. Pekleni šunder je karakterističen za moderno vojsko. Rusi imenujejo to godbo... Je pa pač samo koračnica—žalostinka. Podal sem se po jeruzalemski cesti, ki vodi proti bojišču in po kateri je gotovo četrtilijona vojakov korakalo. Kaj so pač morali občutiti ti vojaki, ko so prvič slišali žvižgati granate nad seboj? Čakala jih je čast, slava ali pa strašna smrt. V prvih vrstah se bore sedaj nove nemške rezerve. Pogum, s katerim se bore nemški vojaki, je nepopisljiv. V noči od srede na četrtek so nemški polki naskočili ruske strelske jarke nadeleč od Sohačeva, ki so se zdeli nedozvedni. Rusi niso drugega mislili, kakor da so Nemci znoreli in sklenili, da se sami nataknejo na ruske bajonete. Svinčena in železna toča je sprejela naskakovalce. Desetkrat so Nemci naskočili, desetkrat so morali nazaj. Ko so enajstič naskočili z bajoneti, je ruska odporna sila omagala, nakar so prostovoljno zapustili svoje postojanke. Boj po svoji srditosti prav nič ne zaostaja za onim v Flandriji. Kajti Nemcem so Rusi postavili nasproti svoje najhrabrejše vojake, elito armade, da rešijo glavno mesto Poljske. Ljudi, ki so se deloma že izkazali v Mandžuriji, rusko gardo in sibirski linijske polke. O prostovoljni izpraznitvi Varšave na noben način ne more biti govora.

VARŠAVA NI OGROŽENA?

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Milana: »Times« poročajo iz Peterburga: Položaj Varšave ni kritičen. Mesto ni neposredno ogroženo. Ko se je dognalo, da so se umaknili Rusi od Bzura, so bili Varšavčani zelo pobiti, a ko se je izvedelo, kako močne da so varšavske postojanke, se je vrnilo zaupanje. Nemški letalci poizvedujejo, kakšne da so varšavske utrdbe.

POLOŽAJ NA POLJSKEM.

»Berner Bund« piše o položaju na Poljskem: Nemška ofenziva je prodrla od Loviča 15, od Lodza 40, od Piotrkowa 40, od Nowe Radomska približno 50 km proti vzhodu. Zadnje dni so Nemci v težkih bojih vtisnili sprednje postojanke nove ruske bojne črte. Premikanje proti vzhodu označuje najbolj ruski napad na Inowłodz, ki leži vzhodno od Tomazova, kjer lahko postane skrajno nevarno, če

prodro Nemci ruško fronto. Prenajljeno bi bilo, če bi se že zdaj o dobi in izidu sodilo, ker niso se znane obestranske protipoteze. Vsekakor so dogodki v Galiciji posebno važnosti.

»NOWOJE WREMJA« O VOJNEM POLOŽAJU.

»Vossische Zeitung« poroča iz Peterburga: »Nowoje Wremja« piše: Pojav avstrijskih čet v vzhodnih beskidskih prelazih je opozorilo Ruse na pohod južne armade generala Böhm-Ermollija. Glavna naloga ruske armade je, da porazi tega generala. Ruski neuspehi na črti Sanok—Lisko in v okolici prelaza Dukla so bili izravnanji, ker so bili na božični dan vrženi Avstrijci pri Suhem—Olpinyu nazaj. Istočasno smo omajali sovražnikovo črto Zurigrad—Dukla in smo zato razdelili avstrijsko vojskino črto v dva dela. Južni del se zdaj umika.

STRATEGIČEN POLOŽAJ NA VZHODNEM BOJIŠČU PO ANGLEŠKI SODBI.

Dopisnik »Timesa« v Petrogradu označuje strategičen položaj na vzhodni črti tako-le: Nemški sunek proti Varšavi ni bil pravi smoter nemških operacij, marveč le navidezen manever izveden z namenom, da spuste Rusi svoj nameravani napad na Krakov. Ruske obrambne črte, ki so se razvile pred Varšavo, so za zdaj ustavile tu prodiranje Nemcev. Vojaški sodnik »Timesa« sodi, da bodo poizkusili Nemci mogoče kak drugi sunek proti Visli, v katere bližini so pred nekaterimi dnevi zopet osvojili Mlavo.

OPUSTOŠENJA NA RUSKEM POLJSKEM.

Krakov, 1. januarja. Po poročilu iz Varšave so tovarniški kraji v okolici, kot n. pr.: Nadarzyn, Blonie, Grojec, Picseznio, Kalwarja in Zyrardow s številnimi suknjenimi in platnenimi tovarnimi popolnoma opustošeni. Železnica Varšava—Skierniewice je razdrta, nad 20 mostov je bilo spuščanih v zrak. Vsa okolica je skoro brez ljudi.

Na južnem Povoljsju so Rusi mesta in okraje Kielce, Suchedniow, Wysoke, Gradow in Sandomir iz masčevanja za prijazen sprejem zavezniških čet skoro uničili. To stran Visle so mnogo trpeli Rozwadow, Mielec, Tarnobrzeg in Kolbostowa.

NEMŠKI OKLICI NA POLJSKEM.

Lodz, 1. januarja. »Nowy rozwoj lodzki« prinaša oklic ruskega vrhovnega poveljnika na prebivalce Lodza, v katerem pravi, da so ruske čete zapustile Lodz in da je za sedaj v nemških rokah. S prebivalstvom se bo milo in dobro postopalo. Izdati pa morajo vse skrite ruske vojake in pa oddati vse orožje.

Na ruske vojake so Nemci izdali oklic, naj se udajo in se v ta namen zberó v južnem mestnem delu Zgierca. Z ujetniki se bo dobro postopalo. Kdor se ne uda, bo ustreljen.

× × ×

NEMŠKI CESAR ZA NOVO LETO.

Berlin, 31. decembra. (Uradno.) Veliki glavni stan 31. decembra.

Nemški armadi in nemški mornarici! Po petmesečnem težkem in vročem borenju stopamo v novo leto. Sijajne zmage so izvojevale, veliki uspehi doseženi. Nemške čete stoje skoro povsod v sovražni deželi. Ponovni poizkusi sovražnikov, s svojimi armadnimi silami preplaviti nemško ozemlje, so se izjalovili.

Na vseh morjih so se moje ladje ovenčale s slavo, njihove posadke so dokazale,

lom k svojemu dobrotniku — zdelo se mi je, da že bolj pogumno nastopam — pa se odpro steklena vrata in tedaj sem prvič videl blagega moža. Malo sklonjen, prijaznega obraza, živih oči. Nerodno se poklonim. »Ja, ja, dobro, le še pridite!« S temi besedami mi da spričevalo in goldinar za potnino domov. Predno sem našel kako primerno besedo, so se vrata pred mano zaprla... In tako leto za letom, osem gimnazijskih let... in srečaval sem jih mnogo na teh potih, nismo se poznali, pogledali smo se in vedeli, da imamo isto pot...

In prešla so ljubljanska in prešla so dunajska leta. In zopet sem stal pred znanimi vrati, sedaj so se mi odprla tudi steklena. Stari gospod, že zdavnaj v pokoju, a še vedno čilega duha, je bil vesel mojega obiska.

Zgodba slovenskega dijaka je zgodba slovenskega naroda in njegove kulture; zato je bil rajni dr. Munda, — mecen slovenskega gimnazijca, — četudi se v javnosti ni velikokrat imenoval, velik dobrotnik slovenskega naroda.

In zdaj počiva tam pri sv. Križu. Njegov spomin pa živi v srcih stoterih in ta spomin mu bo najlepši spomenik, ki ga je bila vredna njegova dobrotljivost. Večna Dobrota naj Ti bode večno plačilo, blagi dobrotnik!

da se ne znajo samo zmagovito bojevati, ampak da znajo, ko je nanje pritisnila premoč, tudi junaško umreti.

Za armado in mornarico stoji nemški narod v brezprimerni edinosti, pripravljen, da dá svoje najboljšje za sveto domače ognjišče, katero branimo pred zločinskimi napadi.

Veliko se je zgodilo v starem letu, vendar pa sovražniki še niso poraženi, vedno se valijo nove trume proti našim in naših zvestih zaveznikov armadam. Njihovo število nas ne straši. Čeprav je čas resen, naša naloga težka. Polni trdnega zaupanja smemo gledati v bodočnost. Z modrim božjim vodstvom zaupam v brezprimerno hrabrost armade in mornarice in se čutim enega z vsem nemškim narodom. Zato neustrašeno nasproti novemu letu, s novim dejanjem, k novim zmagam za ljubljeno domovino!

Veliki glavni stan, 31. decembra 1914.
Viljem I.

NOVOLETNO POVELJE MARŠALA HINDENBURGA.

Berolin, 1. januarja. (Kor. urad.) »Morgenpost« objavlja sledeče novoletno povelje maršala Hindenburga: Vojaški vzhodne armade! Koncem leta mi velevala srce, da Vam izrazim svojo najtoplejšo zahvalo in svoje popolno priznanje za to, kar ste v minuli dobi izvedli pred sovražnikom. Vojna povestnica vseh časov bo uvrščala med največja dejanja, ki kam ste pretrpeli pomanjkanj, naše napore pohode in dolgotrajne težke boje. Nikdar se ne pozabijo dnevi pri Tannenbergu in pri Mazurskih jezerih, pri Opatovu, Ivangorodu in pri Varšavi, pri Wloclavku, Kutnu in pri Lodzu, pri Pilici, Bzuri in pri Rawki. V novo leto prestopimo hvaležni Bogu, ki nam je podelil moč za taka dejanja in zaupamo v njegovo nadaljno pomoč. Zvesti svoji vojaški pri-segi bomo storili svojo dolžnost tudi v bodoče, dokler se naši ljubljeni domovini ne zagotovi časten mir. In zdaj krepko naprej, kakor leta 1914, tudi leta 1915. Živi Njegovo Veličanstvo cesar in kralj, najmilostnejši naš vojni gospod, hura!

× × ×

RUSI ZAHTEVAJO, DA SE MORA ZAVZETI PRZEMYSŁ.

»Rusko Slovo« zahteva, naj Rusi kmalu z naskokom vzamejo Przemysl. Krepki izpadi posadke provzročajo ruski armadi zelo veliko škodo. Ugledni vojaški pisatelj Michailowski se pridružuje zahtevi s pristavkom, da bo to podjetje stalo veliko krvi. Nasproti izvajanjem »Ruskega Slova« naglašajo »Novoje Rusjek«, da ni izključeno, če bodo morali obleganje Przemysla Rusi še drugič iz taktičnih razlogov opustiti.

IZ OBLEGANEGA PRZEMYSŁA.

Dunajski listi podajajo jako zanimiv list, ki ga je neka gospa iz Kremisa dobila iz Przemysla po zrakoplovni pošti. Pismo se glasi: Ničesar nam ne manjka, le pošte, ki je že tri tedne k nam ni bilo. Tisti, ki nas oblegajo, bi bili gotovo v sedmih nebesih, ako bi se jim tako dobro godilo, kot se nam. Kmalu odidejo odtod z lačnim želodcem in premrtimi nogami. Ako bi tudi sedanje obleganje dalje trajalo, nego je prvo, se vendar ni prav nič treba za nas bati. Z vsem smo za štiri mesece preskrbljeni. Tu je zima mnogo lepša kot na Dunaju. Ni megle, ni velikomestne zatohtosti, vedno mraz, modro nebo in solnce, vzvišen grad v beli obleki, pod njim s snegom pokrito mesto. Naši pacienti so v bolnici po sedem do osem tednov; med njimi vlada tako veselje in tak humor, da bi preje mislil, da si na zabavalšču kot pa v bolnici. Pismo državnega poslanca pravi, da je posadka prepričana o zmagi. Bombardiranje ruskih zrakoplovov nima nikakega vpliva, granate in šrapneli zadevajo le redko zunanje trdnjavske forte, ker stoje Rusi tako daleč zunaj.

PRZEMYSŁSKA POSADKA ZAPLENILA RUSKO VOJNO POŠTO.

Praga, 1. januarja. »Prager Tagblatt« je 31. decembra potom letalske pošte prejel vojno dopisnico, ki je bila 28. decembra oddana v Przemyslu. Dopisnica javlja med drugim, da so bili v zadnjih dneh vsi ruski poizkusi, približati se predtrdnjavskega ozemlju, odbiti. O tej priliki so naši zajeli tudi rusko vojno pošto, ki je vsebovala veliko dragocenih stvari. Rusi se drže daleč proč od območja naše trdnjavske artiljerije. Dopisnica naznanja, da posadki ničesar ne manjka in da je tudi zdravstveno stanje med moštvo izvrstno.

× × ×

RUSI V JAROSLAVU.

Krakov, 31. decembra. Po vkorakanju Rusov v Jaroslav je ruski poveljnik, polkovnik Rucev izdal ta-le razglas: »Splošno se naznanja, da smo natančno obveščeni o obstoju poljskih legij, poljskih sokolskih društev in drugih nam sovražnih organizacij. Ortodoksni židi, živeli, ki goji posebno sovraštvo do nas, imajo za more-

od katerih sta stala dva malo dalje spredaj, dva malo dalje zadaj. Bataljonu so tedaj ponudili, da se naj da nadomestiti. Bataljon pa je ostal na svojem mestu.

Ljudje, ki so take reči doživeli, niso več navezani na pozemsko. Nebesa, v katerih kraljujejo tisti, ki so bili na zemlji enkrat veliki in junaški, so odprta in bližja. »Srečno in na svidenje!« kličejo pri odhodu. »Mogoče bomo danes večer še živi.«

✱ Dr. Franc Munda.

(Dr. J. S.)

Kakor bi se bilo včeraj zgodilo, tako dobro se spominjam, in vendar je tega osemnajst let. Z utripajočim srcem sem korakal po ljubljanski ulici od trenutka do trenutka tipal priporočilno pismo v suknjiču in ponavljal besede, s katerimi sem hotel izročiti pismo: »Prosim, oprostite, to-le pismo...« V tem se zasveti pred menoj napis: »Gradišče, št. 14. Dr. Franc Munda, advokat.« To je bil naslov tudi na mojem pismu. Boječe vstopim. Na desni vrata z napisom: Advokatskankanzlei, na levi enaka vrata brez napisu. Trenutek postojim brez misli in sklepa. Potrkati na vrata? Kmetski prvošolček? Kje naj vzame pogum? Par korakov po tlakani veži in poka-

žejo se mi stopnice na desno, ki vodijo do mrežastih vrat za temi pa sem ugledal druga vrata iz barvanega stekla. »To bo pravi pot.« se mi je zazdelo in stopil sem nekoliko bolj pogumno. Prišedši do vrat še enkrat zapnem že zapeti suknjič, ponovim že naučeni nastopni govor in pritiskem na električni gumb... »Cinooo?...« je siknilo nekje v daljavi. In zdaj se mi je zazdelo, da se je časov beg ustavil, videl in čutil nisem nič drugega kot železna vrata pred seboj. In ko sem pozneje bral Schillerjevo pesem: »Das verschleierte Bild zu Sais,« sem se spomnil onih železnih vrat, za katerimi se je imela odločiti moja usoda. In odločila se je. Kaj sem govoril, ko sem služkinji izročal svoje pismo, nisem par trenutkov pozneje več vedel. Samo to vem, da toliko krvi nisem še nikoli v glavi čutil kot takrat. Služkinja se je nasmehnila, mi vzela pismo iz rok in odšla... Ko sem odhajal po stopnicah, sem stiskal tri srebrne goldinarje v žepu. In ko sem šel skozi vežo, se mu je čudno zdelo, da vidim zdaj napis »Advokatskankanzlei« na levi... A kaj to, saj imam tri goldinarje in gospodinja nič več ne zahteva za en mesec. Živijo, prihodnost je naša! Brž domov, gospodinja denar, domov pa pismo... In vsakega prvega dne v mesecu sem jo mahal v dobro znano hišo v Gradišče št. 14. Nekoč koncem leta ko sem prišel s spričeva-

bitne demonstracije pričakovati strogih kazni. Meščani se opominjajo k miru in redu ter se svari pred vmešavanjem v vojne reči. Osebe, ki ne pripadajo vojaškemu stanu, pa bi se dobile na operacijskem ozemlju, se naj ustrelje kakor navadni zločinci. Za strela, ki bi počili proti vojaštvu, bi bilo celo mesto odgovorno. V slučaju kakšne demonstracije bi moralo naše težko topništvo, ki stoji pri obali reke San, celo mesto bombardirati. Pri tem bi se dovolilo le ženskam in otrokom rok ene ure, da zapuste območje. Pri mestnem poveljniku se bodo, če treba, vse besede zamenjale z dejanji. Prebivalstvo se torej poziva, da uporabi vsa sredstva, ki so mu na razpolago, da zagotovi zaščito mesta. (Ta oklic so s podpisali župan, duhovščina, rabinec in nekaj občanov.)

Drugi razglas pravi, da »se je na povelje Nj. ekselence najvišjega poveljnika izbralo pet talcev, ki bodo natančno tako kakor mestni prebivalci za vsako sovražno obnašanje nasproti ruskemu vojaštvu po vojnem pravu poklicani na odgovornost; prebivalstvo se zato pozivlja, da se prijateljsko vede nasproti ruskemu vojaštvu in točno izpolnjuje odredbe mestnega poveljnika, ker bi se morali sicer krivci postaviti pred vojno sodišče.«

Tretji razglas poziva trgovce in zasebne osebe, da izroče v njihovi posesti nahajajoče se orožje, patrone, predmete artiljerijske oborožbe, monture, vojaške čevlje itd., za kar se obljublja odškodnina, in sicer za puško 3—6 rubljev, za patrono 1 kopejka, za artiljerijski izstrelak 1 rubelj za pud (= 16 kg), za vojaške bluze, suknje, hlače po 1 rubelj, za plašče 2 rublja, za puškin jermen 50 kopejk, za tornister ali nahrbtnik 1 rubelj, za patronsko torbico 30 kopejk za vsak kos. Po preteku enomesečnega roka se bodo predmeti, ki se niso odali in se bodo našli pri hišni preiskavi, zaplenili, imejitelji pa postavili pred vojno sodišče.

× × ×

RUSKI NAČRTI V ZAPADNI GALICIJI PREPREČENI.

Berolin, 31. decembra. (Kor. urad.) K vesti, da so se morale avstro-ogrške čete v zapadni Galiciji ob robu Karpatov izogniti pred napadi mnogo močnejših sovražnih sil, pripominja vojaški sotrudnik »Lokalanzeigerja«: »Ta vest ne daje najmanjšega povoda za kakršnokoli vznemirjanje; nasprotno je videti, da se Rusom ni posrečilo doseči strateške ugodnosti, za katero so očitno stremili, da bi namreč skozi zapadno Galicijo prodrli proti zapadu in s tem na Poljskem stojičega sovražnika odvrnili od ofenzive. Ruska armada mora sedaj ali nedelavna stati pred karpatsko steno, ali pa voditi boje, ki na vojne dogodke severno od Visle ne morejo niti najmanj vplivati. Rusi so sedaj izkusili, da se tudi karpatska predgorja ne dajo kar tako vzeti. S tem je njihov načrt izpodkopan, kajti avstro-ogrška armada je v tej vojni dokazala, da sovražnika ne izpusti; v tem slučaju ga bo še tesneje oklenila nego kdaj prej.

PRAVOSLAVNA NASILSTVA V GALICIJI.

Budimpešta, 31. decembra. Iz Lvova piše nekdo svojemu bratu: Cerkev sv. Jurija je že izpremenjena v pravoslavno cerkev od 18. oktobra sem, ko se je slavil rojstni dan ruskega prestolonaslednika. Ruski škof Dionizij Kremenec potuje po naročilu metropolita Eulogiusa po od Rusov zasedenem delu Galicije in izpreobrača prebivalstvo k pravoslavju. Miru Rusi ne dajo niti rusinskim ranjencem v bolnišnicah.

POSTNI PROMET V KRAKOVU.

Krakov, 1. januarja. »Nowa Reforma« poroča, da se je poštni promet v Krakovu, ki je bil nekaj tednov omejen, zopet pričel v polnem obsegu.

LYOVSKI OBČINSKI SVET ČESTITAL CESARJU K NOVEMU LETU.

Dunaj, 1. januarja. Na Dunaju biva joči lyovski župan Neumann je večeraj v imenu lyovskega občinskega sveta in prebivalstva čestital cesarju k novemu letu. Tudi brigadirju Pilsudzkemu je župan Neumann poslal brzojavne novoletne čestitke.

× × ×

RUSKI SUNEK PROTI OGRSKI.

»Pester Lloyd« objavlja uvodnik o položaju v Karpatih. Izvaja med drugim: Jasnó je, da si je ustvaril sovražnik na južnem krilu številno premoč. Popolnoma jasno je bilo tudi takoj, ko so pričeli Rusi po bitki pri Limanovi ofenzivo, so se z običajnim podaljšanjem krila izognili grozeči jim obkolitvi. Rusi so ojačili svoje desno krilo, da si ustvarijo na tej točki številno premoč in da nas v premoči prisilijo na boj, ki so ga zdaj izogibamo, ker nečemo, da bi nam sovražnik narekoval, kaj da naj ukrenemo. Svoje čete smo deloma umaknili nazaj v gorske prelaze; najbrže jih umaknemo še v južno vznožje Karpat, da udarimo na sovražnika takrat in tam, kadar in kjer bo

smatralo vodstvo naše armade, da so dani pogoji za zmagovit izid boja.

Pripravljeni moramo biti na to, da bo v Karpatih rožljalo tretje orožje. Prvič so vpadli Rusi čez Karpate iz političnih razlogov. Rusi so se hoteli prepričati, če je vzklilo med narodnostmi (Rusini) seme, ki sta je sejala Bobrinski in Kabaljuk. Vpad se je izjalovil.

Drugi vpad je bil že bolj stvarnega vojaškega značaja. Očividno so vpadle čete nameravale poizvedeti, če in kje za Karpati stoji avstro-ogrške čete, ki bi lahko, ako bi prekoračile gorske pasove, ogrožale rusko levo krilo. Tudi ta poizkus se je izjalovil. Ničesar niso zasledile, preprečiti tudi niso mogle, da so naše lastne sile, ki so res stale za Karpati, v pravem trenutku prodrele, napadle pri Limanovi levo rusko krilo in ga resno premagale.

Tretji ruski vpad v Karpate, ki ga napoveduje poročilo podmaršala pl. Höferja, je iz vojaškega stališča najresnejše vrste, kar kaže že moč invazijske kolone.

Če pripušča vodstvo naše armade, ki se korakoma umika, da se sovražnik približuje, tudi ve, kaj da dela. Kar dela, izvaja gotovo po premišljenem trdnem načrtu. To si mora vsak predodčiti, ko gre za invazijo, ki jo izvaja sovražnik z močnimi silami. Severno območje ozemlja naše domovine (Ogrsko) čakajo žalostni, težki dnevi.

RUSI HOČEJO BUDIMPEŠTO.

»Nowoje Vremja« piše: Ruske operacije proti Karpatom so protivtež Hindenburgovemu podvzetju iz Thorna; velik udarec na slabotno sovražnikovo mesto. Kakor so vrgli Nemci silovite množice proti Varšavi, tako pošiljajo Rusi močne armade proti Budimpešti; vsled česar bo zmanjšan pritisk Nemcev in Avstrijcev na Varšavo.

BOJI V KARPATIH.

Budimpešta, 31. decembra. V zadnjih karpatskih bojih je bilo med neko operacijo v stolici Saros ujetih 1400 Rusov z 18 častniki, ki zdaj tvorijo ruski ujeti polk. Eden ujetih častnikov je govoril tudi slabo madžarsko. Povedal je, da so se učili v ruskih vojnih šolah pet tujih jezikov in da se je naučilo veliko ruskih častnikov ogrsko.

RUSI SE V KARPATIH NEKOLIKO UMKAJO.

Iz Budimpešte se poroča: Ko so zavzele naše čete Uzso, so zasledovale sovražnika in prekoračile mejo Galicije. Odbit je bil neki ruski napad. Naše čete so 30. m. m. silovito napadle sovražnikove postojanke pri Alsoverczku. »Az Est« poroča, da so pri tej ozeraciji zmagali naši. Ruski artiljerijski polk 260, ki se je nedavno umaknil iz Unga v Alsoverczke, je bil, dasi ojačen, prisiljen pridružiti se zopet ruskim četam pri Fesöverelczku. V Beregu stoji boj. Sovražnik se počasi umika.

HUDI NAPADI PRI ÖKÖRMEZÖ.

Marmaros Sziget, 1. januarja. Na črti Sztrópko—Loranska—Sztrikany, v bližini Ökörmezö, smo otvorili silen napad na utrjene ruske postojanke. Naša artiljerija neprestano obstreljuje ruske pozicije, medtem ko naša infanterija z brezprimerno energijo napada. Rusi obupno branijo svoje postojanke, ker vedo, da bi se v slučaju, če jih izgube, morali umakniti čez Karpate.

× × ×

BOJI NA ZAMRZNJENI LATORCI.

»Berliner Tageblatt« poroča 30. m. m. po listu »Morning Post«: Boj v Karpatih se nadaljuje z obupno silovitostjo v strašnih okoliščinah na obeh straneh. Rusi ojačujejo svoje čete na južni fronti. Izvajajo silovite napade, da osvoje prelaze in da dobe boljše postojanke v dolini Latorca. Bitka divja v tej okolici že nad dva tedna. Minulo nedeljo je bila zamrznjena reka Latorca. Rusi so na reki odkrili led na razdalje 7 kilometrov, da bi reke ne mogli Avstrijci prekoračiti, a drugi večer je bila reka zopet tako zamrznjena, da je bil prehod na raznih krajih mogoč. Na nekaterih točkah so se bili na ledu boji moza z možem. Led se je udr. Vojaki, ki so se borili na nož, so izginiti v ledeno mrzlih valovih reke.

× × ×

VELIKE RUSKE IZGUBE.

Vojaske sotrudnik graške »Tagespost« piše: V Bukovinji in v Karpatih vzhodno od uzsoškega prelaza je privedlo naše prodiranje do novih bojev; pritegnili smo vsled tega naše močne ruske. Ruska ofenziva, ki je mišljena čez Dunajec in Bialo proti Krakovu, tudi na starega leta dan ni nič napredovala. Zelo močni ruski napadi od Tarnova so bili odbiti z velikimi ruski izgubami. Posrečeni protinapad naših čet je vrgel v naše roke 2000 ruskih ujetnikov in šest strojnih pušk. Kakor cenijo, so pustili v dosedanjih bojih ob Dunajcu in Biale nad 15.000 mrtvih na bojišču.

UJETNIKI NA NEMŠKEM.

Berlin, 31. decembra. (Kor. urad.) Skupno število koncem leta na Nemškem se nahajajočih in interniranih vojnih ujetnikov (brez civilnih ujetnikov) znaša 8138 častnikov in 577.875 mož. V tej številki pa še ni vštet del ujetnikov, ki so bili ujeti pri zasledovanju na Ruskem Poljskem, kakor tudi ne ujetniki, ki se nahajajo na transportu. V gornjem številu je: Francozov: 3459 častnikov (med njimi 7 generalov) in 215.905 mož; Rusov: 3575 častnikov (med njimi 18 generalov) in 306.294 mož; Belgijcev 612 častnikov (med njimi 3 generali) in 36.852 mož; Angležev: 492 častnikov in 18.824 mož.

Čez Kodanj razširjeno in bajé iz ruskega vojnega ministristva izvirajoče poročilo, da je na Ruskem 1140 častnikov in 134.700 mož nemških vojnih ujetnikov, je netočno. Rusi štejejo v splošno število tudi civilne ujetnike, ki so jih bili začetkom vojne pridržali. Vojnih ujetnikov je največ 15%; velik del teh je ranjen padel v ruske roke.

SIN NEMŠKEGA DRŽAVNEGA KANCLERJA PADEL.

Sin nemškega državnega kanclerja je padel 9. decembra v bojih na Ruskem Poljskem.

× × ×

DRAGINJA V PETROGRADU.

»Nowoje Vremja« poroča: V Petrogradu vlada strašna draginja. Cene mesa, moki, kruhu, vžigalicam itd. so strašno poskočile. Zemlja stane 6 kop. (15 vin.), kruh se je podražil za 10 kopejk (25 vin.) pri kilogramu; zavoj vžigalic stane že 3 kopejke (skoraj 8 vin.) List poziva vlado, naj nastopi proti draginji.

PREPOVED PRODAJE ALKOHOLA V RUSIJI.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Stockholma: V Rusiji so zopet poostri določila o prepovedi alkohola. Tudi v zasebnih klubih in v prvo razrednih restavrantih je prepovedano prodajati alkohol in točenje piva.

RUSKI DEFICIT — ŠTIRI MILIJARDE.

Budimpešta, 31. decembra. Iz Stockholma se brzojavlja: V harkovskem listu »Utro« napoveduje profesor Sobolecz, da bo znašal primanjkljaj ruskega proračuna 4 milijarde.

Zanimiva izjava ruskega generala Kuropalkina.

Avstro-ogrski vojski izreka Kuropatkin vse priznanje: »Dobro oborožena in velika avstro-ogrška armada, operirajoča pod vodstvom vrlih zapovednikov na izvrstno izpopolnjenem bojišču, bo mogla zadržati tudi najboljše moči ruske vojske.« Tudi se Kuropatkin odločno izraža proti vsem teritorialnim prisvojitvam ter obsoja njih, ki se bavijo s takimi načrti. Piše: »Ne poljsko, ne malorusko ljudstvo ne želi priti pod rusko gospodstvo. Za Slovane Avstro-ogrške monarhije more Rusija služiti le kot sredstvo, ne pa za cilj. Slovani Avstrije ne potrebujejo naše pomoči. Z veliko vztrajnostjo se bore mirnim potom za enakopravnost z Nemci in Madžari. Vzlic nerazveseljivim gospodarskim razmeram v Galiciji se čuti prebivalstvo s polno pravico na višji stopnji kulture, nego ljudstvo Rusije v neposrednem sosedstvu z njim. Prehod pod rusko gospodstvo bi pomenjal za te Slovane korak nazaj in ne naprej. Če bi hotela torej Rusija zaokrožiti svojo posest na način, da bi dosegla naravne meje, ustvarila bi si gotovo neizčrpen vir skrbi in stroškov, ki bi jih moralo plačevati prebivalstvo ozemlja, ki tvori nje jedro.«

Vojaske zadeve.

Odlikovanja. Viteški križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo je bil podeljen v priznanje hrabrega obnašanja pred sovražnikom polkovniku in poveljniku 16. dom. pešpolka Leonu Pflug. Ta častnik je po dovršeni vojaški akademiji pričel svoje službovanje pri 17. pešpolku, kjer je bil radi svoje priključne zunanosti in prijaznosti posebno priljubljen.

Pri 7. pešpolku. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil Evgen Seydl, sedaj poveljnik 7. polj. lov. bat., vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo nadporočnik Erhard Gawalowski, zlati križec s krono na traku kolajne za hrabrost asistentni zdravnik Vilko Blanke. Najvišje priznanje pa poročnik Josip Hočevar.

Pri 17. pešpolku. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo major Jurij Pichler; vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo stotniki: Rudolf Klein, Otto Kiesewetter pl. Wiesenbrunn in Adolf Schmal; duhovski zaslužni križec 2. vrste na belordecem traku v priznanje hrabrega in požrtvovalnega obnašanja pred sovražnikom vojaški kurat dr. Fran

Kulovec. Najvišje pohvalno priznanje: nadporočnik Rudolf Kuc in Oskar Strammer.

Pri 47. pešpolku. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo 3. vrste je dobil podpolkovnik Fran Hossner, sedaj poveljnik 87. pešpolka. Najvišje pohvalno priznanje pa stotnik Adolf Vodopivec.

Pri 87. pešpolku. Red železne krone z vojno dekoracijo 3. vrste sta si priborila major Josip Degelmann in stotnik Vilko Medicus; vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila stotnika Anton Kos in Rudolf Schnitzler ter nadporočnik Dragotin vitez pl. Koepf. Najvišje pohvalno priznanje nadporočniki Dragotin baron pl. Holtz, Emil Holub, Rudolf Orel in Anton Salvador, poročniki v rezervi dr. iur. Iván Pikuš, Ernst Schmidt, Adolf Odörfer in dr. Erik Karl.

Pri 7. polj. lov. bataljonu. Najvišje pohvalno priznanje so dobili stotniki: Oskar vitez pl. Tonkli, Anton Causal in Ferdo vitez Pittoni pl. Dannenfeld; nadporočnika: Viktor Bunc in Fran Terbežnik.

Pri 27. dom. pešpolku. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil poročnik provijantni častnik Božidar Hamlich.

Kako se piše vojnim ujetnikom.

Tisti, ki hočejo dati svojcem, ki so v vojnem ujetništvu, poročila, naj se ozirajo na sledeče, deloma nove določbe, ki veljajo samo za vojne ujetnike v Rusiji in Srbiji.

1. Pisma se naj oddajajo odprta in brez znamk (nefrankirana), in sicer v poljuben poštni nabiralnik. Za naslov velja ta-le oblika: (Ime in naslov Janeza Kolarja sta seveda le za primer.)

Prisonnier de Guerre	
Janez Kolar	
7. pešpolk	
Moskva	

Kuverta se razdeli s črto v dva dela, ker izpolni Rdeči križ, ki mu pošilja pošta vsa pisma, prazno desno stran z naslovom v ruskem ali srbskem jeziku. Brez-pogojno potreben je francoski napis »Prisonnier de Guerre«, to se pravi »vojni ujetnik«. Sicer pa zadostuje ime, polk in ime kraja, kjer se nahaja dotični poštolem poročilo. Torej je mogoče stopiti z ujetnikom v zvezo šele potem, če se je oglašil.

2. Zavoji (paketi) na vojne ujetnike Rusiji (v Srbiji ne) so do pet kilogramov teže dovoljeni in tudi poštnine prosti. Od-dati se pa morejo na glavni pošti na Dunaju I. Drugi poštni uradi jih ne sprejemajo.

3. Denar se na vojne ujetnike lahko pošilja po poštni nakaznici pri vsakem poštnem uradu. Dobro pa je, če se prej tam povpraša, na kakšen način da se sme poslati in ravnotako se mora zaračunati v »frankih«.

Na jugu.

NA BALKANSKEM BOJIŠČU JE MIR. — NAŠE ČETE SO PRISILILE ČRNOGORCE VZHODNO OD TREBINJA, DA SO SE UMAKNILI.

Dunaj, 31. decembra. (Kor. ur.) Uradno so razglašali 31. decembra opoldne:

Mir na balkanskem vojnem prizorišču še traja. Vzhodno od Trebinja je naša artiljerija po večurnem artiljerijskem boju prisilila Črnoгорce, da so se umaknili. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

NA BALKANSKEM BOJIŠČU NIČ NOVEGA.

Dunaj, 1. januarja. Uradno se razglašajo: Na južnem bojišču se ni nič dogodilo.

Namestnik načelnika generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

POMOČ SRBIJI.

»Adversus« poroča iz Galaca: Mimo mesta se je peljal zopet pet ruskih parnikov, ki so spremljali 30 ladij, ki so vo-zile ruske vojake in municijo.

× × ×

NOVI BOSENSKI DEŽELNI NAČELNIK PODMARŠAL PL. SARKOTIČ V SARAJEVU.

Ogrski korespondenčni urad javlja, da je podmaršal pl. Sarkotič na kolo-dvoru v Sarajevu pozdravil sarajevski župan Čurčić nakar je novi deželni načelnik pl. Sarkotič odgovoril hrvaško. Sarajevo, 31. decembra. (Kor. ur.) Tekom današnjega dopoldneva je bil deželnemu šefu podmaršalu pl. Sarkotiču v vojaški kazini predstavljen predvsem častniški zbor z generaliteto na čelu. Nato mu je deželni podnačelnik dr. Mandić v slavnostni dvorani deželne vlade predstavil uradništvo; v

svojem pozdraynem nagovoru je dr. Mandić povdarjal, da se uradništvo v teh težkih, velikih časih v podvojeni meri zaveda svojih dolžnosti: To zavest prešinja obenem želja, da bi stara častljiva habsburška krona po tej strašni svetovni vojni zablestela v novem žaru in da bi narodi obeh držav monarhije s svojim integrirajočim sestavnim delom Bosno in Hercegovino, v poglobljenem duhu skupnosti zedinjenih narodnih sil, uživali skorajšnje sadove zmagovitega miru. Govornik je sklenil želeč blagoslova Nj. Veličanstvu in armadi in zaklical »slava! deželni mu šefu.

V svojem odgovoru se je deželni načelnik zahvalil za podane izjave in pripomnil, da on ni v tej deželi noben homo novus; preživel je najlepša leta svoje mladosti v Hercegovini in pozna ljudstvo, ki mu je sorodno in ki je je vzljubil. Proseč uradništvo, da ga podpira, je povdaril, da ne bo nikoli nobene uradnika vprašal po narodnosti in veri, marveč edino-le po tem, če je zvesto udan služabnik našega cesarja. Kdor je to, je rekel deželni šef, ta je moj mož. Ko stojimo ob koncu leta svetovnozgodovinskih dogodkov, naj vsak na svojem mestu vse stori, da bo po svojih najboljših močeh in vesti služil Najvišjim intencijam našega vzvišenege vladarja. Novo leto naj bo vladarju leto veselja in ravnatoka njegovim narodom, na katere se stavijo sedaj največje zahteve. Leta 1915. naj krog habsburške hiše zvije najlepši venec. Koncem svojega govora je deželni šef omenil, da je bil v zadnjem času ponovno tako srečen, da je bil sprejet pri Nj. Veličanstvu in je občudoval duševno in telesno svežost in moč Nj. Veličanstva. Govornik je zaklical trikratni Živio Nj. Veličanstvu, čemur so se navzoči navdušeno pridružili. Deželni šef je nato sprejel nadškofa dr. Stadlerja z rimskokatoliško duhovščino in duhovne predstavitelje ostalih veroizpovedi. Nato je deželni šef sprejel deželnozborsko predsedstvo in občinski svet. Deželnozborski predsednik in župan sta v svojih pozdravnih nagovorih izrazila tudi novoletne čestitke in dala duška svojim lojalnim čustvom z živio-klicem na Njegovo Veličanstvo.

× × ×

SRBI IN MAKEDONCI.

Sofija, 1. januarja. (Kor. ur.) Oklic »kega prestolonaslednika hvali domonost Makedoncev v srbski armadi obeh srbski Makedoniji ustavne uvedbe. Glasilo ambulovcev, »Volja«, pristavlja poročilo: Može, očetje in bratje bosih, sestradih beguncev, ki napolnjujejo naša obsejna mesta, dobe politične pravice. Kakšen cinizem! Dajte jim zgolj pravico, da smejo biti ljudje in da smejo govoriti svoj jezik. Ne govorite zdaj o njih hrabrosti, ko jih gonite s knuto naprej, marveč takrat, kadar bodo šli na vas.

RUSI PROTI BOLGARIJI.

»Minerva« poroča iz Turn Severina: Ruski parnik »Besarab« polaga v Donavo med Prahovo in Tekio že osem dni mine, da se ne more Bolgariji dovažati municija.

BOLGARSKE ZAHTEVE.

Atene. Kakor »Neon Asty« izve, je zahtevala Bolgarija od Srbije tudi oni del Makedonije, ki meji na Grčijo.

SRBI ODNEHAVALI BOLGARIJI.

Iz Niša se potrjuje poročilo, da je srbska vlada voljna v makedonskem vprašanju Bolgariji nekoliko odnehati.

ALBANSKE ZMEDE.

Essad paša je došel 30. m. m. z 8000 vojakov v Drač; 31. m. m. je odkorakal proti Tirani. Vstaja so Tirano izpraznili in zasedli za mestom utrjene postojanke.

GIBANJE V ALBANIJI PROTI ESSAD PAŠI, A ZA WIEDA.

Drač. V Albaniji je nastalo močno gibanje proti Essad paši, s katerim se želi doseči, da se pokliče knez Wied nazaj v Albanijo.

BUKAREŠKI PEKI ŠTRAJKAJO.

Budimpešta, 1. decembra. »Pesti Hir-lap« poroča iz Bukarešte: Pekovski mojstri v Bukareštu so radi zvišanja krušnih cen uprizorili štrajk. Magistrat se iz vseh sil trudi, da zadovolji občinstvo. Pred zaprtimi pekarnami občinstvo prireja demonstracije, ker smatra novo podražanje kruha za neopravičeno. Prebivalstvo močno trpi, ker se prodaja kruh le na kakih 20 mestih in se mora ure dolgo čakati, predno se pride na vrsto. Splošno mnenje je, da bodo oblasti dovolile dvavinarsko zvišanje in da bodo peki nato zopet začeli svoj posel.

Italija.

ITALIJA VPOKLICUJE NADO-MESTNE REZERVNIKE POD OROŽJE.

Graški listi poročajo iz Rima, da se vpokličejo pod orožje nadomestni letniki 1895.

Moštvo druge kategorije sestavlja jo izžrebani vojaški obvezanci, ki se morajo tekom 2 do 6 mesecev, katere doba se sme razdeliti na več let, izvežbati v vojski. K tej kategoriji spadajo tudi taki vojaški obvezanci, ki so bili radi posebnih družinskih razmer odložen.

ITALIJANI ZASEDEJO DRAČ.

Milan, 1. januarja. »Corriere della sera« poroča, da žele merodajni krogi v Draču, naj bi mesto zasedli Italijani, kakor so zasedli Valono. Zdi se pa, da se izboljšava položaj Essad paše in da pregovori Albanec, da ne bodo napovedali Srbije vojske. — »Sera« poroča, da so porazili vstaji temeljito Essad pašo med Krojo in Tirano, vsled česar bo morala Italija zasesti Drač. — »Giornale d'Italia« piše, da bodo morali morebiti Italijani zasesti Drač.

Boji na zahodu.

Nemški uspehi na francoskem bojišču.

Berolin, 31. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 31. decembra. Na obali je v splošnem vladal mir. Sovražnik je svoj ogenj namenil na kopališče Westende in porušil del hiš, ne da bi bil napravil kako vojaško škodo. — Južnovzhodno od Reimsa smo razstrelili Alger-Auberge Fme in uničili celo francosko stofnijo. — Močni francoski napadi severno od chalonskega tabora so bili povsod odbiti. — V zapadnem delu Argonov so naše čete vzele več drug nad drugim ležečih jarkov, vjele nad 250 Francozov in ob tem pridobile precej prostora. — V okolici Flireya, severno od Toula, so se izjalovili francoski napadalni poizkusi. — V zgornji Alzaciji, v ozemlju zapadno od Sennheima, je naš ogenj zlomil vse francoske napade. Francozi so obstreljevali od nas zasedeno vas in sistematično razstrelili hišo za hišo. Naše izgube so pa neznatne.

Najviše armadno vodstvo.

Nemški boji proti Francozom.

Berolin, 1. januarja. Veliki glavni stan poroča: Pri Nieuportu se ni nič posebnega zgodilo. Zopetna osvojitve sela St. Georges, katero je sovražna artiljerija popolnoma razstrelila, smo z ozirom na veliko povodenj opustili. Zahodno od Bethune južno od Kanala smo vzeli Angležem en strelski jarek.

V Argonih smo napredovali. Zopet je padlo 400 ujetnikov, 6 strojnih pušk, 4 metalci min in veliko drugega orožja in municije v naše roke.

Nek francoski tabor zahodno od St. Mihiela pri la Sahymaix smo s streljanjem zažgali.

Napadi pri Flirey-u in zahodno od Sennheima, ki so se včeraj ponovili, so bili vsi odbiti.

Najviše armadno vodstvo.

Francozi vrženj iz Alzacije.

Basel, 1. januarja. »Anzeiger« poroča, da so bili Francozi popolnoma vrženi iz gornje Alzacije. Po večdnevni bojih se je francoska ofenziva v gornji Alzaciji končala z umikanjem in težkimi izgubami za Francoze.

Nieuport neki nemški Zeppelinov zrakoplov popolnoma porušil.

Iz Roosendaala se poroča: Neki Zeppelinov zrakoplov je minuli torek zjutraj popolnoma porušil Nieuport, na katerega je vrigel veliko bomb.

Francoska uradna poročila.

Geni, 1. januarja. Francosko uradno poročilo z dne 29. decembra se glasi: V Belgiji Francozi prodirajo dalje. Zahodno od Lombaertzyde se nahajajo sedaj ob vznožju peščenin, kjer so napravili Nemci svojo obrambno črto. Južno od Ypresa so Francozi izgubili nekaj jarkov pri Holbeke. V dolini Aisne in v Champagne se je vršil s presledki artiljerijski boj, ki je bil posebno hud pri Reimsu in Perthesu. Sovražnik je jako dobro meril na francoske postojanke. Na višinah ob reki Maas so Francozi lahko prodirali. V Vogezih so Nemci streljali na kolodvor v St. Die, a promet se kljub temu ni ustavil. V gornji Alzaciji je bil sovražni protinapad odbit.

Uradno francosko poročilo, izdano 30. m. m. popoldne, izjava: V Belgiji smo pridobili nekoliko prostora v okolici Nieuporta nasproti Poldersu severno od Lombaertzyda. Sovražnik je silovito obstreljeval Saint Georges, ki smo ga utrdili. Južnovzhodno od Zonnebeka na cesti iz Becelaera v Passchendale smo zavzeli neko nemško opirališče. Od Lyse do Oise se ne more nič poročati. V dolini Aisne in v Champagni sovražnik zopet živahno deluje

in obstreljuje; naša težka artiljerija uspešno odgovarja na ogenj. V Argonih smo v okolici Four de Parisa počasi napredovali. Med Argoni in Moselo se je vršilo streljanje na celi bojni črti, osobito na gričih ob Maasi. V Vogezih je podvzel sovražnik napad na Tete-de-Fause. Napad je bil odbit. V zgornji Alzaciji smo ojačili svoje postojanke. Naši težki topovi so prisilili nemške oblegovalne topove, ki so obstreljevali Oberaspach, da so morali utihniti.

Nemško zračno brodogeje obstreljevalo Dünkirchen.

Dne 30. m. m. so štirje nemški zrakoplovi dve uri in pol metali bombe na Dünkirchen. Poškodovali so veliko hiš in cestno železnico. Vsled obstreljevanja je bilo ubitih 15, nevarno ranjenih pa 32 oseb.

Naše možnarske baterije na vzhodnem Flanderskem.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča njegov vojni poročevalec na zahodnem bojišču: V bojih, ki so se bili zadnje tedne pred Nieuportom in drugod na zahodnem Flanderskem, kjer so izgubili Francozi, Angleži in Belgiji veliko ljudi, so sodelovale tudi avstro-ogrske možnarske baterije. Ker je prvotno napadal sovražnik s premočno artiljerijo, so Avstrijci večkrat menjavali postojanke in so uspešno Francoze obstreljevali. Neki ujetnik je pripovedoval, da se je mudil začetkom decembra Poincare na angleško-belgijski fronti. Napad, ki se je izjalovil, se je priredil Poincareju na čast. Prijeli so pet angleških vohunov preoblečenih v redovnice, kmete, in v nemško častnika s trakom železnega križa.

Nemška fronta v Flandriji.

Kodanj, 30. decembra. Voja poročila francoskega tiska navajajo nemško fronto v Belgiji takole: Od morja med Lombartzyde in Westende z zavinkom pri St. Georges, odtod proti zahodu do Ramscapelle, ki je v belgijskih rokah, potem v zelo nepravilnih zavinkih proti jugovzhodu, ob glavni strugi reke Yser do Dixmuidena, kjer so Nemci že zasedli severovzhodni, najvažnejši del, dočim imajo Belgijci še jugozapadni del. Tu se nemška fronta obrne neposredno proti jugu čez Merckem po poplavljenem ozemlju do Bixschoote, ki je v nemških rokah, odtod v Poelcapelle, ki je tudi v nemški oblasti. Nemški strelski jarki se potem raztezajo do Paschendaale, kateri kraj držijo Nemci, potem se zavijajo proti Ghelveltu, ki so ga zasedli zavezniki. Končno gre črta ob gozdnem robu do važne postojanke vzhodno od Hollehekeja, ki je v nemški posesti, ter se nadaljuje čez Warneton.

Megla in povodnji na bojišču.

Milan. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Megla kakor tudi povodnji ovirajo operacije zaveznikov. Ozemlje jugovzhodno od Nieuporta je popolnoma ločeno od sveta ter je spremenjeno v močvirje, dolgo 30 km, široko 4 km, in globoko 75 cm. Takoj za Ypernom v gozdnatem ozemlju so nemški okopi zelo dobro skriti in zavarovani z jeklenimi žicami.

Flandersko zagrinja megla.

»Berlingske Tidende« poroča iz Pariza: Flandersko zagrinja neprodna megla, ki onemogočuje vse vojaške operacije. Nemci nadaljujejo energično svoja utrjevalna dela ob belgijskem obrežju severno od Ostenda. Vsi fort pri Antwerpnu so zopet sposobni za obrambo. Do 200.000 mož je zbranih v in okoli Antwerpna, kar dokazuje, da hočejo Nemci Antwerpen prirediti za svoje glavno opirališče v Belgiji. Iz Pariza se poroča, da je 20. decembra neki nemški letalec letal nad Westendom, ko so prisegli mladi belgijski vojak letnika 1914, ki so jih pred kratkim uvrstili v armado. Belgijski polkovnik je ukazal, naj se otvori takoj ogenj na letalo, ki ni bilo zadeto. Letalec je vrigel tri bombe, ki so padle blizu črt, ne da bi bil kdo ubit ali ranjen. Neka brzojavka »Timesa« opisuje napad Nemcev na Luhaus. Nemci so mesto silovito obstreljevali, a Francozi so nalašč slabo odgovarjali, da bi Nemce zapeljali k napadu. Nemci so se približevali od Chaulnesa, a jih je presenetil ogenj skrite francoske pehote. Poizkusi, da se mesto vzame, so se nadaljevali z veliko trdovratnostjo. »Journal« poroča, da je poizkušalo v nedeljo neko nemško vozilo prepeljati se v Pariz. Zasedoval ga je pa neki francoski letalec in ga prisilil, da se je izkrcal pri Portasu.

Prvi boj Garibaldincev v Argonih.

Prvi boj so bojevali Garibaldinci 26. novembra v Argonih. 2500 mož močni polk je došel na Sveti dan v Florent. Nato so korakali v strelske jarke. Prva stotinja je bila le 30 metrov od Nemcev oddaljena. Pepino Garibaldi ji je ob 8. uri zjutraj ukazal, naj naskoči. Naprej za Italijo in Francijo! Nemci so pa bili oprezni in so obsipavali napadalce s kroljmi iz pušk in strojnih pušk. Med prvimi je padel Bruno Garibaldi. Napad se je izjalovil. Prosto-voljci so se zopet zbrali v svojih strel-

skih jarkih, ki jih je medtem zasedla druga stotinja. Ob drugem napadu so osvojili Garibaldinci kos nemškega jarka. Skočilo je vanj 7 Garibaldincev, a jarek so Nemci pognali v zrak. Italijani so se morali zopet umakniti. Padlo jih je 40 mrtvih in 150 ranjenih.

Nemški in angleški zrakoplovci.

»Times« piše, da je tvoril boj med nemškimi in angleškimi vojniki najzanimivejši dogodek vojske v zraku.

Turčija v vojski.

ZVEZA MED NEMČIJO, AVSTRIJO IN TURČIJO.

Carigrad, 1. decembra. (Kor. ur.) Jutranji listi objavljajo sledeče zanimivo mesto iz govora zborničnega predsednika Halil beja: Vsled naukov, ki nam jih je dala zgodovina in prisiljeni po naši zemljepisni legi, smo sklenili zvezo z Nemčijo in z Avstro-Ogrsko. Od tega dne naprej tvorimo tudi mi dejansko del velesil in pridobimo v svoji notranji in zunanji politiki popolno neodvisnost.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 31. decembra. Uradno se poroča: Na Kavkazu prodiranje turške glavne armade uspešno napreduje.

TURKI ZASEDLI ARDAGAN?

Carigrad, 2. januarja. (Kor. ur.) Neko poročilo pravi, da je turška armada vkorakala v Ardagan, mesto v Kavkazu, ki je 80 km oddaljeno od meje. List »Terdjoumani Hakkikat« trdi v svoji večerni izdaji, da je dobil to poročilo od avtentičnega vira. Zgodilo se je to 31. decembra. Glavni stan o tem dosedaj še ni ničesar objavil.

SVETA VOJSKA MED ARABCI.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada: Iz Nedschefa in Kertenba se je pričelo več novih arabskih rodov pomikati proti Angležem, ki prodirajo proti Mezopotamiji.

Angleška bojna ladja »Formidable« ponesrečila v Kanalu.

Berolin, 2. januarja. (Kor. urad.) Iz Londona se uradno poroča: Angleška linijska ladja »Formidable« se je danes zjutraj v Kanalu potopila. 71 mož posadke je rešila neka majhna križarka. Mogoče je, da se je na druge ladje rešilo še več preživelih. Angleški tiskovni urad dostavlja, da še ni dognano, ali je nesrečo povzročila mina ali pa torpedni strel kakega podmorskega čolna.

»Formidable« je bila starejša linijska ladja iz leta 1898. z obsegom 15.000 ton in 760 mož posadke.

Berolin, 2. januarja. O potopu angleške linijske ladje »Formidable« piše »Lokalanzeiger«: Če je zadela na mino ali če jo je potopil podmorski čoln, je vseeno. Mi se veselimo novega uspeha naših pomorskih sil, ki so Anglijo oropale zopet dragocenega dela njenega brodogoja.

Skupni vojni načrt trojnega sporazuma.

Hamburg, 31. decembra. Kitchener, Joffre, French in neki zastopnik britskega generalnega štaba se, kakor poroča neki bruseljski list, sestanejo te dni v Calaisu, kjer se razgovore o sedanjem vojnem položaju in o vojnem načrtu zaveznikov. Tudi kralj Albert se udeležil posvetovanja.

Kodanj. »Rusko« Slovo« poroča: Vsi vojni in mornariški ministri trojnega sporazuma se zberu h konferenci v Londonu.

Japonska pomoč trozvezi.

Rimski listi poročajo, da se bo omejila japonska vlada najbrže svojo pomoč le na podporo svoje bojne mornarice Angleški, Rusiji z materialnimi pošiljatkami, Franciji pa z diplomacijo.

Kako kranjski lovci Ruse love.

Kako hrabro da se bore naši pridni kranjski lovci, kaže sledeča dogodka: Za časa ruskega umikanja zasedle so ruske zadnje čete dobro zadelane jarke z gostimi mrežami in drugimi ovirami spredaj. 7. lovski bataljon je dobil povelje te kakor krte skrite Ruse prepoditi iz teh postojank. V noči od 12. na 13. decembra napade 61 mož pod vodstvom že s srebrno kolajno odlikovanega enoletnika-četovodje Mačka omenjene postojanke. Ker s telečnjaki ni bilo mogoče priti naprej, vržejo lovci iste stran in se sp plazijo — samo s puškami oboroženi — skozi žične mreže. Ko pridejo na drugo stran, napadejo, četudi Rusi grozno streljajo, pridni Kranjci s glasnimi hura in živio-klici rusko postojanko. Rusi, misleč, da jih je bogve kaka množica napadla, se vdajo. Ruski povelj-

nik se je jokalo, ko mu neki lovec sabljo odpaše, in je rekel, da se sramuje, da je tako malo Avstrijcev toliko Rusov ujelo. Kajti prej omenjenih 61 mož je ujelo cel ruski bataljon, 276 mož z enim podpolkovnikom, enim majorjem, štirimi drugimi častniki in z dvema strojnima puškama.

Naslednji dan si je general ogledal zavzeto postojanko in je rekel: »To je neverjetno, kaj takega naredi samo avstrijski lovci.«

Cetovodja Maček je bil predlagan za zlato, več drugih za srebrno hrabrostno kolejno.

Po poizvedbah vračajočih se ranjenec in bolnih vlada med pridnimi kranjskimi lovci v vsakem oziru najboljše razpoloženje in pri vsaki bitki morajo častniki vojakom braniti, ker vsi hočejo vedno z bajonetom naskakovati. Kaki vojaki da so naši lovci, kaže ime, ki so si ga pridobili. Imenujejo se skupno z 20. lovci in s pešpolkom št. 47. jeklena hrbtnica železnega kora (das stählerne Rückgrat des eisernen Korps).

P. Adolf Čadež in p. Evgen Stanel v angleškem ujetništvu.

Iz Gorice nam poročajo: Iz Egipta domov se je vrnila Marija Živec iz Oseka, ki je povedala, da so Angleži v Egiptu zaprli vse avstrijske državljane moškega spola in jih spravili na otok Malto. Med ujetniki sta tudi slovenska frančiškana p. Adolf in p. Evgen in en nemški pater. Vseh avstrijskih in nemških ujetnikov je 368. Družine oženjenih ujetnikov so ostale v Egiptu v grozno žalostnem položaju in brez sredstev. P. Adolf je hotel Mariji Živec izročiti pismo za »Slovenca«, a so mu odsvetovali, ker Angleži ravna jo naravnost kruto. In res je bila Živec popolnoma preiskana od angleške oblasti. Pri-poveduje, da so Angleži ob njenem odhodu izkrcali v Egiptu 27.000 Indijcev. To pa so večinoma mladi in slabi fantiči. »En Arabec jih pohrusta 20.«

Pismo Slovenca iz francoskega ujetništva.

Dragi starši!

To pismo, ako ga prejmete, pride »kontrabant« po eni ženski, ki je bila odpotislana v Avstrijo. Pismo je imela vso to njeno obleko, ker nam je strogo prepovedano pisati. Ne morem se hvaliti, da bi mi dobro šlo, upam na vsak način, da gre vam boljše in da imate vsaj dosti hrane.

O vojski nimamo sploh nič pojma, kako da stoji, pa upanje imam, da bo vendar kmalu konec. Zdrav sem dozda — in to je tudi vse, kar imam. Drugo je vse izgovorjeno za enkrat. Vse bolj natančno vam bodem povedal, ko pridem v Avstrijo. Sploh ne vem, kaj bodo z nami naredili, najbrž nas pošljejo na mejo ali pa na Dunaj. Te dni se peljejo otroci in ženske domov, kar nas je mladih fantov in mož, nas obdržijo tukaj. V tem kraju nas je čez 400 mož. Stanujemo na prostem v neki tovarni na slami. Radoveden sem, kako je doma. Jaz bi moral gotovo k vojakom, ko bi bil doma. Kupil sem si pred vojsko karto za domov, toda Francozi so nas poprej zajeli. Tukaj, kjer smo, se imenuje kraj Villa Franche, 260 km od španske meje. Glavna stvar je, da sem zdrav, in na to tudi najbolj pazim, da si zdravje ohranim, četudi smo ravno danes pošteno mokri, ko zateka skozi streho. Več ne smem pisati, ker mora biti papir tenak.

Dnevne novice.

+ Ljudje, ki ne razumejo sedanjega položaja, so tisti, ki menijo, da ima sedaj časopisje tako svobodo kot v mirnih časih. Sedaj je izreden položaj, v katerem imajo prvo besedo državni ozirli. S tega stališča se mora vsak pošten državljani uklanjati določilom cenzure. Treba je čas razumeti, pa se bo razumelo naš težaven položaj. Stavimo vse, kar moremo. Prepričani smo, da oni, ki si domišljajo, da bi list sedaj mogel priobčevati stvari, katere si v svojem, čisto zelo neodgovornem zapisku pozele, niso prestali v sedanjem času toliko razburljivih bojev za čast in ugled našega naroda, kakor jih je prestalo naše uredništvo. Kar se tiče poročil, pristavljamo vedno v i r. Tako delajo sedaj vsi listi v Avstriji. Dolžnost nam je povedati, da stroga cenzura ni sedaj samo v Avstriji, ampak še mnogo hujša na Angleškem, ki ima v mirnem času svobodo časopisja, in še hujša v »prosvetljeni« Francoski. »Slovenec« bo storil v sedanjem času to, kar bo mogel. S starega njegovega stališča: »Vse za vero, dom, cesarja« ga nihče ne spravi. Uredništvo bo storilo vse, da bo prinašalo mnogo zanimivega gradiva. Prijatelja se v sili spozna, pravi pregovor. Zato tudi upamo, da nam vsi pravi naši prijatelji zvesti ostanejo in z nami vred potrpežljivo in z upom na Boga zaupljivo čakajo boljših časov.

+ »Čas.« 1. številka letnika 1915 ima naslednjo vsebino: Benedikt XV. nam in vsem. — Pravoslavna nevarnost? (Dr. F. Grivec.) — Janez Svetokriški in jezuit Ségneri. (Dr. J. Bratina.) — Jens Johannes Jörgensen. (A. Res.) — Germanstvo, slovanstvo in Balkan. (Poroča dr. F. Grivec.) — V preglednem obzorniku se pojasnjuje naslednja vprašanja: Nравne vrednote svetovne vojske. Svetovna vojska in misijoni. Loisy in modernizem. »Sveta vojska« islama. O vzrokih svetovne vojske. Berlin—Bagdad. Rusija in Avstrija. Gospodarstvo in vojska. Narodno slovstvo. Leposlovne novosti. Glasnik »Leonove družbe«. Vsebinska »Časa« je torej zares zanimiva, aktualna in polna vodilnih idej, ki smo jih v sedanji veliki dobi tako potrebni. Razen »Časa« bo prejel vsak član »Leonove družbe« še tri knjige leposlovne in poljudno-znanstvene vsebine. Članarina »Leonove družbe« znaša 6 K. »Čas« bo deloma že ta teden, gotovo pa prihodnji teden razposlan vsem članom L. D. Novi člani naj še kmalu prigrasijo, ker je mogoče, da bo 1. številka »Časa« v kratkem poslala.

— Naše ljudstvo. Štiri sinove ima v vojski posestnik Franc Knez iz Breznika pod Sveto Goro št. 21. Ti so: Martin, ki služi v Gradcu, Franc v Pulju, Alojzij v Srbiji in Albin v Galiciji. Dosedaj ni še nobenemu nič hudega. Bog jih ohrani tudi z naprej zdrave in junaške v boju s sovražnikom.

— Domoljubno dejanje padlega enoletnega prostovoljca. Na ruskem bojišču je te dni padel absolvirani inženir J. Riegert iz Mlade Boleslave. Vrl mladi mož je iz svojega premoženja volil »Ustredni Matici Školski« 20.000 K, »Severočeški Jednoti« 10.000 K, ženskem in dekleškemu društvu v Mladi Boleslavi kakor tudi za krajevne dobrodelne namene 10.000 K.

— Času primerna policijska odredba. — Prepovedani plesi v predpustu 1915. Dunajsko policijsko ravnateljstvo ne bo dovolilo v letošnjem predpustu plesov v javnih prostorih. Ta plesna prepoved velja tudi za veselice društev, ki se prirede v javnih lokalih.

— Našim padlim junakom na čast naj bi v vsaki župnijski cerkvi napravili spominsko ploščo padlim župljanom v spomin na sedanjo vojsko. Plošča naj bi se namestila na primernem prostoru. Pričala bi se poznim rodovom o junaštvih naših dni in vojski, kakršne svet še nikdar videl ni in jo najbrže tudi več ne bo.

— Novi predsednik češke akademije. Kakor poročajo iz Prage, je izvoljen za predsednika češke akademije znanosti in

umetnosti profesor na češkem vseučilišču v Pragi dr. Karel Vrbka. To izvolitev je cesar potrdil.

— Povišanje cene suknu. Zveza nemških veletrgovcev s suknom poviša od dne 10. januarja nadalje cene suknu za vsaj 10 odstotkov.

— Umrl je v Mariboru 30. m. m. Viljem Pouch, voditelj Götzove zaloge piva; pešec 87. pešpolka. Ranjen je bil na severnem bojišču. Rajnik je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda.

— 25letnica slovenskega časnikarja. Te dni je praznoval glavni urednik »Edinosti«, g. Makso Cotič 25letnico odkar deluje pri »Edinosti«.

— Iz ruskega ujetništva se je oglašil že dalj časa pogrešani med Ivan Lovšin, doma iz Ribnice, član slov. kat. akad. društva »Danica«. Svojemu prijatelju piše pismo, v katerem pravi med drugim sledeče: »Komaj par dni na bojnem polju, sem prišel že v najhujši bojni metež, akoravno sem bil pridelen sanitetnemu oddelku. Krogle so liki toča frčale mimo inoje glave. Na desno in levo so udarjale v zemljo granate, šrapneli so peli svojo mrtvaško pesem. Bil je pravi bojni vihar, kateri mi bo ostal v vednem spominu. To bobnenje in rohnenje, ti pretresljivi vzdih in vsikliki ranjencev na vseh straneh je nekaj nepopisljivega. Posledice tega strašnega viharja so se predvsem pokazale na moji — tornistri, ki je bila preluknjana kakor rešeto. Na poseben način pa je obvaroval mene ljubi Bog. Ostal sem sicer nepoškodovan, a pri tem padel v sovražnikove roke. In sedaj se nahajam v Kijevu, od koder ti pošiljam pozdrave, pozdrave ljubi domovini, pozdrave vsem prijateljem in znancom.

— Češka industrijalna banka. Stanje denarnih vlog je znašalo koncem meseca decembra 1914 K 65.863.122/75.

— Umrl je v Mengšu dne 31. decembra spoštovani posestnik, rojen Ljubljancin, Franc Presel, vulgo Šetrov. Svetila mu večna luč!

— O ujetnikih v Rusiji. V sled odloka c. kr. trgovinskega ministrstva št. 50.727/P. ex 1914 z dne 29. decembra 1914 je začasno ustavljen promet s poštnimi zavetki za vojne ujetnike v azijski Rusiji.

— Silvestrovo na Dunaju je bilo letos mirno, tiho. Policija je trg sv. Stefana popolnoma izpraznila. Ob polnoči ura na sv. Stefana cerkvi ni bila, ker so bila kladiva demontirana, ura tudi ni bila razsvetljena.

— V ruskem ujetništvu je stotnik pešpolka št. 10 Karel Peršer, brat operne pevke gospe Peršlove.

— Pojasnilo. Kakor znano, je c. kr. železniško ministrstvo dovolilo sorodnikom, ki hočejo obiskati svoje v vojni ranjene ali obolele sorodnike, 50 % popusta. K ti naredbi je pojasniti, da velja to le za one ranjence in obolele avstrijske bojvne, ki se zdravijo v teritoriju avstrijske ali nemške države. To velja tudi za sorodnike, ki bi se hoteli udeležiti v teh državah pogreba svojcev. K sorodnikom so vštete tudi zaročenke (neveste) obolelih, ranjenih in umrlih vojaških oseb. Istotako imajo pravico do 50 % popusta vožnje, vse one ženske, ki dokažejo, da nameravajo kakega obolelega ali ranjenega avstro-ogrskega vojaka obiskati z namenom, da se tam naglo poroče.

— Pravda Pavšlar-Majdič zavoljo vodnih pravic. Dne 31. decembra 1914 je upravno sodišče objavilo odločbo v vodopravnem sporu med Tomažem Pavšlarjem in Petrom Majdičem iz Kranja. Upravno sodišče je Pavšlarjevemu utoku proti odločbi poljedelškega ministrstva ugodilo ter odločbo samo kot nepostavno razveljavilo. S tem je rešena dolga vrsta pravic, ki se z različnimi uspehi vlečejo že od leta 1909., ko je Pavšlar zaprosil vodopravno oblast, da mu iz mlinske struge Majdičeve odkáže na sekundo po 10 m³ vode za nameravano predilnico na desnem bregu Save. To je sedaj končno dosegl.

Iz vojnopomočnega urada c. kr. notranjega ministrstva se poroča dne 30. decembra 1914: V korist oficelnega vojnega skrbstva pride sedaj v promet tudi fin prtič (servijeta) iz papirja. Občinstvo se najljubneje prosi, da v kavarnah, restavracijah in podobnih javnih lokalih z ozirom na patriotično dobrodelni namen zahteva »vojnopomočne prtiče«. Prtiči imajo vtisnjene besede: »Dva vinarja v korist Rdečemu križu, vojnopomočnemu uradu in vojnopomočnemu uradu« in stane vsak 2 vinarja. Ta vojnopomočveni prtič lahko dobe tudi zasebniki v zavojih po 100 kosov za 2 K; naroča se pri tehnični obratni centrali vojnopomočnega urada v c. kr. notranjem ministrstvu na Dunaju (I. Hoher Markt Nr. 5).

— Umrli sta junaške smrti vsled ran, zadobljenih na južnem bojišču, Mihael Debevec in Vinko Kavšek, oba posestnika iz Smolinje vasi pri Novem mestu.

— Strel v trebuh. Obstretil se je 15-letni Albin Horvat, čevljarski vajenec v Kandiji. Po neprevidnosti si je poglal

kroglico Flobertove pištole v trebuh. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

— V budimpeštanski bolnišnici je umrl že dne 8. oktobra Ivan Poženel, vodja boletnega urada, doma iz Dol. Logatca. Podlegel je eranam, ki jih je dobil na severnem bojišču.

— »Mrtvie se oglašajo. Jožef No-grašek, vrli fant, član Orla, Marijine družbe, se je po treh mesecih oglašil iz ruskega ujetništva, dasi je bil že ob-jokovan od staršev in prijateljev kot mrtve. Veselje njegovih znancev je zdaj nepopisno.

— Pozor pred ženskami, pa ne pred vsemi, ampak samo vohunkami, je izdalo olomuško okrajno glavarstvo: V poslednjem času je bilo dokazano, da sovražne države uporabljajo za vohunstvo ženske, ki same potujejo po železnicah in so na videz brez vsake sumnje. Te vohunke, pogosto mlade, krasne žene, lepo oblečene, pristopajo med vožnjo k četam in skušajo poizvedeti, kam gredo, kako so izvežbane itd., skratka skušajo dobiti vsakovrstne vojne informacije, ki bi imele za našo armado najškodljivejše posledice, ako bi jih sovražnik zvedel. Javnost torej pozivamo, da bi organe, katerim je poverjeno pazništvo po kolodvorih, v njihovi službi kolikor mogoče podpirala. Zlasti je vsak dolžan, da sumljive osebe takoj naznani kolodvorskemu vodstvu, policijskim organom ali železniškim uradnikom, oziroma da osebam, ki bi skušale uiti, beg zabrani in jih izroči najbližjemu vojnemu ali državnemu uradu.

— Pogreša se od 2. oktobra Jakob Perr, domobranski pešpolk št. 27, stotinja 7., drugi maršbataljon, vojna pošta št. 48, rojen v Mengšu. Kdor kaj vé o njem, naj proti nagradi sporoči soprogi Mariji Perr v Gaberju pri Rogatcu.

Ljubljanske novice.

Ij Poljaki v Ljubljani. Včeraj t. j. na novega leta dan je imel č. g. Kazimir Lagosz v cerkvi gg. frančiškanov v kapelici Matere božje sveto mašo s pridigo v poljskem jeziku. Službe božje so se udeležili vsi Poljaki, ki prebivajo v Ljubljani in okolici, obenem s članom galskega deželne odbora g. Mavricijem Madunowiczem.

Ij O gosp. dr. Avgustu Levčniku, voj. nadzdravniku in trdnjavi Przemysl se je raznesla privatna vest, da je bil g. doktor ondi koncem novembra pokopan. Upajmo, da se ta vest ne potrdi.

Ij Redek slučaj. G. Anton Bitenc je pretekli teden sprejel svetinjo za 40letno zvesto službovanje na realki. Isti teden je prejel tudi njegov sin Josip Bitenc, c. kr. praporščak v rezervi svetinjo za hrabrost pred sovražnikom. Spoštovani rodbini naše čestitke!

Ij Zahvala. Ranjenci v Virantovi hiši se iskreno zahvaljujejo č. g. župniku Bartetu, da jih je prišel spovedat ter jih obdaril z vinom, s klobasami, kruhom, cigareti in smodkami. Za zabavo je dal č. g. župnik na razpolago gramofon ter preskrbel fotografiranje ranjencev.

Ij Zrebanje ljubljanskih srečk. Danes dopoldne se je vršilo v prostorih mestne blagajne 50. zrebanje ljubljanskega loterijskega posojila. Načelnik zrebalne komisije je bil županov namestnik magistratni ravnatelj dr. Zarnik; občinski svet je bil zastopan po občinskih svetnikih Smoletu in Župančiču; zapisnikar je bil notar Plantan. Izrebalno se je 800 števil, katere je dvigal deček-sirota Milan Pavičič iz Marijanišča. Glavni dobitki v znesku 50.000 kron je zadela srečka 30.611. Nadalje so zadele srečke: št. 828 3000 K, št. 25.632 2000 K, št. 39.442, 38.624, 34.735, 50.474 in 49.812 po 1000 K, št. 70.307, 27.553 74.752 in 48.834 po 600 K. Na ostalih 788 izzrebanih srečk so odpadli dobitki po 60 kron. Vsi dobitki so po načrtu izplačljivi dne 2. julija 1915.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ignacij Somrak, slikarski mojster, 39 let. — Pavel Jerab, dninar, 60 let. — Marija Friškovec, hiralica, 80 let. — Marijana Germek, bivša kuharica, 90 let. — Risto Živkovič, pešec bosn. herceg. pešpolka št. 3. — S. Apolonia Pančnik, bolniška sestra, 36 let. — Anton Zalaznik, zasebnik, 69 let.

Ij Prošnja. Bolnica »Rdečega križa« v »Ljudskem domu« nujno potrebuje dolg kožuh, približno kakor ga nosijo železničarji, in pa par klobučevinastih čevljev za ranjene vojake, ki se vračajo preko dvorišča iz kopalnice. Obrčamo se tem potom na usmiljena srca, da nam kdo podari ali pa za malo odškodnino prepusti te predmete.

Ij Umrli je v deželni bolnici Ferdinand Marenčič, hlapec pri skabernetu, kate-rega je v praznikih nekdo na Opekarski cesti udaril s steklenico po glavi.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda



Večje stanovanje za pisarno

v Ljubljani, obstoječe iz več sob in pritlikin v prometnem todu mirnem delu mesta se išče za daljšo dobo let za maj 1915. Stanovanje naj se nahaja v parterju, in imi kolikor mogoče prost dohod iz ulice. Even uelne potrebne predelave bi se izvršile po dogovoru. Ponudbe naj se naslove na upravnishvo „Slovenca“ pod števil. 3499.

FRAN MOŽE

krojaški mojster
Ljubljana, Kolodvorska ul. 18
želi vsem svojim cenjenim
: naročnikom in znancem :
veselo in srečno novo leto!

Srečno in veselo novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem
Nežika Perko,
Višnjagora

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem
v mestu in na deželi, priporo-
čajoč se njihovi naklonjenosti
Vaso Petričiča naslednik
I. SAMEC
Ljubljana, Mestni trg.

Najstarejša slovenska trdnja te stroke.

Obstoji že nad 28 let

ANNA HOFBAUER

imajiteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-
činstvu, da izdeluje natančno po naročilu
in predpisih vsakovrstne bandere, balda-
hine, plašče, kazule, pluvijale, daimatike,
velume, albe, koreltie, prte itd. itd., sploh
vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno
ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo
tudi naročila na vezenje, prenavljanje
stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajoč hitro in najpoštenjšo posrežbo, prosil, da
se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domaco trdnjo.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje kirurške in ženske bolezni (bol. po-
strežba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerno. V
sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnim
pripomočki.

Pojmanska c 16.

Telefon št. 141



„Srečno novo leto“

želi cenjenim odjemalcem
in prosi nadaljne naklonje-
nosti.

Z odličnim spoštovanjem

Knjigoveznica

Franc Tajk

Naslednik J. Gontini.
Francévo nabrežje 25.

HUMANIC

vojaški čevlji,
gamaše, usnjate in ovojne,
čevlji iz veljbl. dlake,
neobhodno potrebni za
v vojno poklicane.

Ljubljana, Franca Jožeta cesta 1.

3500



Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin,
soprog in oče, gospod.

Franc Prezelj

posestnik in trgovec

danes zjutraj ob 7. uri, previden s svetotajstvi, v starosti 54 let, po
dolgi bolezni, mirno in vdano preminul.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v soboto dne 2. januarja
ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče Sv. Mihaela
v Mengšu.

Posmrtna maše se bodo brale v farni cerkvi v Mengšu.

Počivaj v miru!

Mengeš, 31. decembra 1914.

Rodbine Prezelj, Skok in Sirc.



V globoki žalosti javljamo najtežjo izgubo, ki nas je mogla zadeti. Naš
najboljši tovariš in prezasluzni predsednik

Ivan Žgur

cand. med. vet., praporščak 4. domobranskega pešpolka

podlegel je v bolnici v Hatvanu rani, dobljeni na karpatskem bojišču „Danica“
in vse katoliško-narodno dijaštvo mu ohrani večen spomin.

Lahka Ti zemljica ogrska!

Na Dunaju, 31. decembra 1914.

Slov. kat. akad. društvo „Danica“.

Zahvala.

Ob priliki smrti naše prisrčno ljubljene soproge, matere, hčere,
gosp.

Vide dr. Nallačenove, roj. Kos

iz kamo vsem prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo za
gostevilne izaze sožalja in sočutja.

Ljubljana, dne 2. prosinca 1915.

Za'ujochi ostali.

IVAN KREGAR, pasar in izdelovatelj Ljubljana, Elizabetna cesta

se prav iskreno zahvaljuje prečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu za obilo iz-
kazano zaupanje v ravno minulemu letu, proseč jih enake naklonjenosti tudi v bodoče,
in vošči vsem svojim veleocenjenim naročnikom, prijateljem in znancem

veselo in srečno novo leto!

Kožuhovina za 30 odstotkov ceneja od 2. januarja 1915.

Kanin muf ali kolje prej K 5.—, sedaj K 3.50,
brabani ali mufion, muf ali kolje prej K 12.—
sedaj K 8.40,
najmodernejša garniture muf in kolje iz naj-
boljše kožuhovine, po znatno zn. žanah cenah,
eleganina sealskin jopica prej K 150.— sedaj
K 105.—,
eleganten sealskin plašč prej K 300 sedaj
K 220.—,
karakit paletto prej K 200.— sedaj K 140.—,
pravi perzijski paletto prej K 1000 sedaj K 700.—

Za gospode:

Mikado z najboljšo kožuhovino (divja mačka
ali sealskin) prej K 100 — sedaj K 70.—,
mikado z dobro kožuhovino prej K 40.—,
sedaj K 28.—
kožuh (Stadtpelz) prej K 160.— sedaj
K 112.—.

Vsa druga konfekcija za dame in
gospode radi inventure po okazijskih cenah.

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek
O. Bernalovič, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Rusini in svetovna vojska.

Usoda galiških Rusinov je v marsi katerem oziru še bolj žalostna kakor usoda Belgije in Poljske. Kakor poljska, tako je tudi rusinska zemlja poteptana in opustošena; veliko huje pa je versko, narodno in politično razdejano med Rusini.

Gališki Rusini so bili po ogromni večini zvesto vdani Avstriji in odločno nasprotni Rusiji. Le neznaten del Rusinov je pripadal rusofilski (moskalofilski) stranki. Rusofilska stranka ima naravno podlago v narodni sorodnosti med Rusini in Velikorusi. Prvotno je bila ta stranka le narodno in kulturno rusofilska, sicer pa je bila strogo konservativna (starorusinska), vdana Avstriji in veri. Odkar je bila politisnjena v manjšino in opozicijo, je pa postala bolj dovzetna za politično rusofilstvo. Zadnja tri leta se je iz Rusije zaneslo v moskalofilsko stranko novo življenje. V nekdanji konservativni stranki se je krepko razvila radikalna moskalofilska struja. Ta struja je brez dvoma pomagala pripravljati tla za rusko invazijo v Galicijo. Sicer je pa gotovo, da pri gališki špijoni niso bili udeleženi samo rusinski moskalofili, ampak tudi druge narodnosti.

Moskalofilski in starorusinski stranki nasproti stoji neprimerno močnejša ukrajinska stranka, ki stoji na stališču, da so Rusini samostojni, od Rusov različen narod in da imajo torej pravico do samostojne narodne kulture in do politične avtonomije. Ta stranka je Rusiji tako ostro nasprotna, da se ji morejo v tem oziru samo še Poljaki primerjati. Po razmerju glasov pri volitvah pripadajo k tej stranki dve tretjini galiških Rusinov; med inteligenco pa ima ta stranka še veliko večjo večino kakor med ljudstvom. Starejša duhovščina je do zadnjih let po večini spadala k konservativni starorusinski stranki; med mlajšo duhovščino in med duhovskim naraščanjem pa je bilo komaj še pet odstotkov moskalofilov. V deželni in državni zboru so Rusine zastopali skoraj samo ukrajinski poslanci; v deželni zboru so imeli po zadnjih volitvah moskalofili samo še enega poslanca (Markova).

Ukrajinci so najodločnejši nasprotniki Rusije in popolnoma nedostopni za rusofilstvo. Rusijo smatrajo za svojega največjega sovražnika. Avstriji so pa hvaležni, da so mogli v njenem okviru razvijati svojo narodno individualnost in narodno kulturo ter od tu posegati še v Rusijo, da prebudijo in osvobodijo okoli 30 milijonov svojih rojakov v južni in zahodni Rusiji.

Svojo vdanost do Avstrije so Rusini pokazali ne samo s tem, da se borijo v vrstah avstrijske armade, ampak sestavili so tudi čete rusinskih prostovoljcev (»Sič«), ki se hrabro borijo proti Rusom. Gotovo bi bile čete rusinskih prostovoljcev še veliko večje, če ne bi bili Rusi tako nenadoma zasledeni vzhodne Galicije. V Bukovini se je zbralo okoli 6000 rusinskih prostovoljcev, ki hrabro podpirajo našo redno armado. Znani bukovinski junak, polkovnik Fischer, se je rusinskemu poslancu Wassilku v pismu z dne 4. decembra toplo zahvalil, da je pomagal organizirati čete rusinskih prostovoljcev, ki hrabro branijo avstrijska tla ob Karpatih.

Rusi dobro vedo, da so ukrajinski Rusini nevarni nasprotniki Rusije. Zato je začasna ruska gališka vlada z vso energijo začela zatirati Ukrajince; brezobzirno in kruto zatira samostojno rusinsko kulturo in literaturo v Galiciji. Raba rusinskega

jezika je prepovedana, rusinsko časopisje je zatrto, rusinska znanstvena in izobraževalna organizacija uničena. Z enako kruto brezobzirnostjo nastopa ruska vlada proti rusinski veri, proti rusinski uniji. Rusinskega metropolita Šeptickega so nasilno odpeljali daleč v Rusijo, kjer ga strogo stražijo. Ker je rusinska literatura in kultura še mlada in ker rusinski uniati še niso dobro pripravljeni za boj proti pravoslavju, zato je gotovo, da se sledovi ruskega opustošenja med Rusini ne bodo dali lahko zbrisati, četudi bo ruska vlada v Galiciji, kakor upamo, le kratkotrajna.

Rusini-Ukrajinci odločno in glasno protestirajo proti ruskemu nasilstvu. Pred nami je par številčnik rusinskega časopisa »Vistnik sojuza osvoboditev Ukrajine« (Vestnik zveze za osvoboditev Ukrajine). Na uvodnem mestu uredništvo v imenu zveze za osvoboditev Ukrajine približno tako-le protestira »proti moskovskemu nasilstvu«:

Samo v Galiciji in Bukovini je imel naš narod priložnost za samostojen razvoj. Tukaj je gorelo ognjišče naše narodne zavesti in čedalje bolj svetilo tja v Ukrajino. Tukaj je bil naš Piemont. Tukaj smo se pripravljali za samostojno Ukrajino. Moskovski razbojnik je z ognjem in mečem pridrl v Galicijo in začel uničevati vse ukrajinsko. Najprej se je lotil naše grško-katoliške vere, ki je bila ne samo verska svetinja našega ljudstva, ampak tudi podlaga naše narodnosti in naša obramba proti polonizaciji in rusifikaciji. Splošno priljubljenega in spoštovanega poglavarja grško-katoliške cerkve v Galiciji, gorečega metropolita Šeptickega, so nam odpeljali globoko v Rusijo. Potem so se lotili rusinske knjige, šole, kulturne organizacije itd. Iz naših knjižarn in bibliotek so pobrali vse rusinske knjige, tiskane v Avstriji, ter ukazali ljudem, naj vse take knjige prinesejo vojnemu poveljstvu, da jih sežge. Ukrajinski jezik je prepovedan. V Lvovu smejo izhajati poljski časopisi, rusinski pa ne. Ruski barbar hoče z enim udarcem uničiti vse sadove desetletnega kulturnega dela. Tako »svobodo« prinaša Rusija svojim »tlačnim bratom« v Galiciji. Naj vedo vsi »bratje Slovani«, kako osvoboditev jim pripravljajo Rusija, naj cel svet sliši, kakšno je rusko barbarstvo.

V isti številki (dne 30. novembra, t. j. 13. decembra) je objavljen podoben protest v imenu ukrajinskega parlamentarnega zastopa (podpisani so Levickij, Romančuk in Olesnickij) in protest glavnega rusinskega narodnega sveta. Oba protesta z enako odločnostjo obsojata rusko barbarstvo, spominjata se »od vseh Ukrajincev goreče ljubljenega metropolita Šeptickega« ter svarita Slovence pred Rusijo.

Isti »Vestnik« poroča o uspešnem potovanju rusinskih odposlancev v Bolgarijo in Carigrad ter prinaša dopise, iz katerih bi se dalo sklepati, da je ruska Ukrajina zrela za revolucijo.

Svetovna vojska je pač zelo bridko zadela Ukrajince, a njih poguma ni zločila. Ukrajinsko gibanje se ne bo dalo zatreti. Rusko nasilje zbujalo le še večji odpor. Rusija bi sebi veliko več koristila, če bi nasproti vročerkvni Ukrajincem drugače nastopala. Tako pa s svojo politično in versko nestrpnostjo od sebe odbija 30 milijonsko ljudstvo, ki bo morebiti kdaj Moskvi zaprlo pot k morju in k Carigradu.

Božičnice našim vojakom.

— Božični večer ranjencem. Nastanjenim v deželni dvorcu se je, kakor poroča »Laibacher Zeitung«, priredil ob bogato okrašenem božičnem drevescu v deželnozborni dvorani. Otvoril ga je gospod deželni glavar dr. Šusteršič kot hišni gospodar z govorom v obeh deželnih jezikih. Spominjal se je velikih naporov in trpljenja, ki so ga borili za pravično stvar monarhije z neomajljivo požrtvovalnostjo in s pravim junaštvom prenašali. Junakom, ki krvave za cesarja in za državo, ostane prebivalstvo vedno zvesto in hvaležno, ker dobro ve, koliko da je dolžno čislanim zaščitnikom domovine. Vidno ginjeni po krepkih, srce pretresajočih besedah so zbrani veselo zaklicali na poziv deželnega glavarja trikratni hura cesarju in njegovi slavni armadi. Nato so bili razdeljeni božični darovi. Pogostitev je končala znameniti večer.

— Še božičnica v deželni bolnišnici. Tudi v V. oddelku vršila se je božičnica za vojake in bolnike, ki so nastanjeni v tem oddelku. Slavnostno je bilo prirejeno v predsobi božično drevo, krasno okinčano in razsvetljeno ter jaslice ob strani. Razpostavili smo se okoli in iz naših lic je sijala radost, veselili smo se kakor otroci božičnega drevesca in marsikateremu se je dozdevalo, da se nahaja doma v ljubem svojem krogu. Božičnice so se udeležili g. zdravstveni nadsvetnik in primarj dr. Bock, dr. Wetzek, g. nadupravitelj s soprogo in č. g. kurat Ponikvar, ki je tudi

imel tej slavnosti primeren govor. Da se je božičnica tako dobro obnesla, gre zahvala in zaslugi za prvi vrsti g. primarija dr. Bocku, ki je s svojo veliko požrtvovalnostjo in z očetovsko skrbjo nadzoroval celo prireditve, nadalje blagi gospej nadupraviteljici in njenemu blagemu soprogu ter častitim sestram, ki so se trudile, da so vse uredile in pripravile ter naučile »mlade vojake«, da so nam napravili prizor iz »bojne črte«. Nato so pričeli razdajati pripravljena darila, katera je vsak vojak z hvaležnim srcem sprejel. Ob koncu slavnosti sta se zahvalila dva vojaka, prvi v slovenskem, drugi v nemškem jeziku. Slovenski vojaki-ranjenci tega oddelka se še enkrat srčno zahvaljujejo vsem gg. prirediteljem in cenjenemu ljubljanskemu občinstvu za poslano darove, ter voščijo ob tej priliki: Srečno in veselo novo leto.

Božičnica v tobačni tvornici. Mično in ljubko božičnico je priredilo strežniško osebje na sveti večer vojakom ranjencem, ki se zdravijo v bolnišnici za silo v naši tobačni tvornici. V obeh prostorih, kjer so nastanjeni ranjenci, sta goreli božični drevesci okusno okrašeni s slaščicami in s cigaretami. Drevesci je darovalo strežniško osebje, druge darove je poklonilo strežniško osebje in požrtvovalno naše tobačno delavstvo. Gospod tajnik Kratochwill je pustil po tvorniški kuhinji pogostiti s čajem in s poticami ranjence. Ranjenci so bili zelo ginjeni, prepevali so božične pesmi vsak v svojem jeziku. Petje je spremljal neki ranjen vojak z gosli. Ranjenci so zatrjevali, da niti doma niso vedno tako lepo obhajali božičnico, kakor so jo letos v naši tvornici, kjer vse gleda na to, da se ranjencem dobro godi.

njenci so zatrjevali, da niti doma niso vedno tako lepo obhajali božičnico, kakor so jo letos v naši tvornici, kjer vse gleda na to, da se ranjencem dobro godi.

Božičnica črnovojnikov v Ljubljani. Lično je bila dne 24. decembra okrašena dvorana v »Mestnem domu«, saj je bilo praznovati v njej božičnico črnovojnikov, ki spadajo v področje črnovojniškega poveljstva št. 27 v Ljubljani. Pomemben dan! Prvikrat odkar pomni človeštvo, je v tehi nemirnih časih nastopil črnovojniški dejanski z orožjem v roki in ni se strašil življajočih sovražnikovih krogel in šrapnelov in granat. Hrabo stoji vedno v prvih vrstah in vse krasne uspehe, ki smo jih že dosedaj dosegli, je v veliki meri pripisati tudi črnovojnikom. Pred veliko z dvoglavim orlom okrašeno Sterneno sliko cesarja je bil postavljen velik venec, spleten iz cvetk z vdelenimi črkami F. J. I. Napravila ga je gđ. Florjancičeva. Skupine topa, pušk in sabelj ter skoziškoz z zelenjem okrašena dvorana pa so povzdignile vtis tega nepozabnega večera. Pozdravil je navzoče črnovojniške poveljnike črnovojniškega okrožja št. 27 v Ljubljani gospod stotnik Napoleon ter povdarjal, da obhajajo danes v vsej Evropi božične praznike s čustvi, ki so bili v dolgi vrsti let človeštvu neznani. Vse narode obdaja skrb za prihodnost. Vsa srca trepetajo v mukah in trpljenju. Lahko se reče, da zijajo v vsaki rodni vrzeli, da skoro povsod obžalujejo odsotnost enega ali več članov družine, medtem po so doslej bili vajeni praznovati ravno božične praznike v skupnosti, v sreči in veselju. Le dedje, žene, matere in otroci so ostali doma ter skrbje za svoje ljubljence na bojnem polju. A vse preveča trden up, da se končno zopet snidejo. Neizmerne so žrtve, ki jih nalaga vojska, grozne so izgube, ki nas zadevajo, a vendar nosi vsak v svojih prsih prepričanje, da končno vendar premagamo srdečega sovražnika. Mi molimo za zmago, mi upamo na zmago in mi hočemo zmagati, ker smo pripravljeni na vsako žrtve. Ker pa današnji večer ne moremo praznovati v krogu svojih dragih, smo se vojaki zbrali danes tu, da praznujemo praznik miru v bojnem času. Od tu se spominjamo ljubih avojev, od tu pošiljamo pozdrave našim bratom in tovarišem na bojni polje, ki se junaško bore in so vsikdar pripravljani žrtvovati življenje in kri za dom in cesarja. Črnovojniki, o kojih ne bi bil nihče mislil, da stopijo v vrsto bojevnikov, so tudi morali prijeti za orožje in se bojujejo v vseh bitkah na strani najmlajših vojakov armade in domobranstva. Današnji dan je torej velepomemben za črnovojnika in slavnost, ki jo danes obhajamo tu, je prav posebna pomembnost. Še dolgo za nami bo svet govoril o sedanji dobi in prav poseben list v tej zgodovini bodo zavzeli vedno dobro pripravljene avstrijski črnovojniki. Črnovojniki, ki so se doslej le v posameznih deželah borili z orožjem v roki, našli so v sedanji vojni najširšo uporabo: v bojni črti, pri varstvu železnic, v obrambi državnih mej in obrežja, v garnizijski službi, kot vežbovalci rekrutov in kot strežniki ranjencev in bolnikov — povsod so bili kos svoji nalogi. Ljubezen našega častitljivega vladarja do svojih narodov, njega velika milost in naklonjenost, ki jo deli vsem v enaki meri, njega neizmerne vrline in njegov vzorni zgled navdušil je vse narode prostrane domovine za vojsko in njegova železna volja je dosegla, da končno tudi zmagamo. Bila nam vsem sreča mila, da nam vlada plemeniti vladar še dolgo. Mili Bog podeli še dolgo vrsto let zdravje in moč Nj. Veličanstvu, da dovede cesarstvo in njega narode do obnega blaga in v slavo domovine. Njega Veličanstvo, naš najmilostljivejši vladar in najvišji poveljnik Fran Josip I. naj živi! Slava! Slava! Slava! — Ko je te krasne besede nadporočnik g. dr. Ig. Koltnik tolmačil črnovojnikom v slovenskem jeziku, donela je dvorana urnebesnih Slava- in Živio-klicev. Mogočno je zaigrala godba pešpolka št. 17 cesarsko pesem in Bethovno »Večnono pesem« ter koral »Tiha noč, sveta noč«. Pevski zbor pod vodstvom župana in poslanca — desetnika Miheličica je čuvstveno zapel in po krepkem in grogovitem »Živio« na ljubljene stotnika Napoleona so se posamezni oddelki črnovojnikov razšli, kjer so bili po svojih nastanališčih bogato obdareni z različnimi praktičnimi božičnimi darili, za katere se je v prvi vrsti zahvaliti raznovrstnim uradom, korporacijam in družbam.

Božičnica v Litiji. S pomočjo dobrih src se je tudi našim ranjencem priredilo skromno božično veselje na sveti večer. V prostorni kuhinji so dame okrasile božično drevesce in po mizah lepo razstavile darove za vsakega posebej. Po 6. uri so se zbrali ranjenci in odbor podružnice okrog prižganega drevesca. Eden ranjencev je imel gosli seboj in je zaigral božično »Sveta noč, blažena noč«, nato je predsednik podružnice gosp. vladni tajnik Svetec v nemškem in slovenskem jeziku v lepih zbranih besedah nagovoril vojake časa in vedno primerno. Nato so vojaki zapeli cesarsko pesem, vsi po enem napjevu, toda vsak v svojem jeziku, in tako

se je čula cesarska pesem skoro v vseh avstrijskih jezikih: Bog obvari, Bog ohrani nam cesarja Avstrijo! To petje in ta prizor je bil kakor veličasten, tako tudi ganljiv, v tem času, na ta večer! Tej pesmi so sledile zavrsto razne narodne in domoljubne pesmi, med predskid pa domače kramljanje in pripovedovanje o domu in svojcih. Medtem so pa dame delile božične darove vsakemu in vsem enako. Končno se je g. nadporočnik Jereb v imenu vojaštva v toplih besedah zahvalil odboru in damam za prireditve in darove, nakar se je večer zaključil.

— Ranjencem v Zagorju ob Savi. Tudi v Zagorje smo dobili ranjence. Nastanjeni so na Topliški šoli. Po številu jih je 30. So sledeči: Jeler Martin, Sevnica, Štajersko; Kralj Anton, Gorički vrh, Štajersko; Bizjak Janez, Velika dolina, Dolenjsko; Blatnik Anton, Kostanjevica, Dolenjsko; Zupančič Aleš, Poljsnik, Dolenjsko; Brvar Alojzij, Arčiče pri Litiji; Kerin Janez, Krško; Pišek Karol, Mokronog; Jelenc Anton, Poljsnik, Dolenjsko; iz Koroškega so: Somperger Peter, St. Salvador; Paizitsch Karl, Weissenberg; Unterreiner Georg, Spital; Grintschnig Karl, Wolfsberg; iz Štajerskega: Maly Jožef, Rasbach; Smogavec Janez, Feinach; Tovornik Janez, Brežice; Farleitner Albrecht, Radmer. Tudi nekaj Ogrov je in dva Italijana. Dne 24. t. m. popoldne ob 2. uri je priredilo vodstvo okrevalnice Rdečega križa ranjenim in obklevanim vojakom lepo božičnico iz darov usmiljenih src, kar je g. rudniški ravnatelj lepo poudarjal v svojem nagovoru. Božičnica je bila izraz čustev, ki jih goji do bratiteljev domovine požrtvovalno prebivalstvo, vsem na čelu pa soproga rudniškega ravnatelja, g. dr. Zarnikova, gospa Hinc-kova, gospa Kozjakova in g. Pelkotova ter g. dr. Zarnik, ki lajša ubogim vojakom bolečine in g. rudniški ravnatelj, ki neutrudno skrbi za vojake. Vojaki so bili polni hvale za lepa darila, kakor tudi vedno hvalejo požrtvovalnost in dobrohotnost oskrbnikstva okrevalnice Rdečega križa.

Pismo iz Amerike.

O nesreči v premogetnem rovu v Ely, Minn., smo že poročali: V izpopolnilo rečenega poročila še tole: V rovu so našli smrt: Franc Antončič, star 38 let, doma iz Rovt pri Ložu, ostavlja ženo s 5 otroci; Janez Homan, star 30 let, samec, doma iz Mekinji pri Kanišku; Ferdinand Antončič, star 23 let, doma iz Rovt pri Ložu, oženjen šele 8 mesecev, zapuša ženo in več sorodnikov; Jurij Florida, primorski Slovenec, oženjen, zapuša ženo in enega otroka. Rojak Skušek je edini ostal pri življenju izmed šestih ponesrečencev. Zdaj je v bolnici. Odrezali so mu nogo pri kolenu. Skušek je doma iz Bruneke pri Zidanem mostu na Dolenjskem. Josip Lube in Franc Urbas sta se s težavo rešila gotove smrti.

Rudarji smo zmeraj z eno nogo v grobu. Res, da je v Ameriki dosti kruha, ali žal, da ga večkrat ne dobimo, tudi če ga prosimo.

Delavske razmere so sploh slabe. Tvornice so ustavile ali pa omejile obratovanje, po rudnikih se dela le nekaj dni v tednu ali pa celo nič. Rojakom ne svetujemo hoditi v te kraje, ker se delo jako težko dobi. Dobe se ljudje, ki so že leto in dan brez zaslužka. Človek brez božjega v žepu in brez dela v tujini, ljudje božji, to niso mačkine solze. Ko bo v Evropi utihnilo grmenje topov, se bodo tukajšnje delavske razmere vsekako na boljše izpremenile. Dal Bog, da bi kaj kmalu zavladal zlati mir.

Sklad ameriških Slovencev za najbednejše raste od dne do dne. Do 23. novembra je znašal že 723 dolarjev in 64 centov. To je že lepa vsota, če pomislimo, da živimo delavci v jako kritičnih časih.

Pred kratkim je začela goreti hiša nekakega Italijana v Superior, Pa. Nasproti tej hiši je stanoval neki Slovenec, in nevarnost je bila, da se tudi njegova hiša uname. Vsi tamošnji Slovenci so šli pomagat, da bi oteli, kar se je otič dalo. Ko se je približal goreči hiši omenjenega Italijana Slovenec Andrej Ogrinc, je strahovito počilo. Lastnik je imel namreč veliko zalogo dinamita, ki je eksplodiral. Posledica je bila grozna. Pri tej priči je pustil dušo Andrej Ogrinc, dva druga Slovence in več navzočih ljudi, starih in mladih, je bilo pa poskodovanih. Rajni je bil doma iz savske fare na Goreniskem. Tukaj zapuša dva brata, ženo in troje otrok v starosti 2—8 let. Andrej Ogrinc je bival v Ameriki osem let.

K večjemu počitku v ameriški zemlji je legel te dni Anton Lunko, v najlepší moški dobi, star šele 37 let. Zapustil je ženo, petero nedoraslih otrok in dva brata, v stari domovini pa si vladalega očeta, brata in sestro. Rajni je bil doma iz Zirovnice pri Cerknici. V Ameriki si je služil kruh 14 let, in sicer 11 let v zlatotoplilnici Globe Smelter & Co., tri leta pa v rudokopih v Leadville. Anton Lunko je bil značajan mož in splošno spoštovan, kar je pričal jasno in glasno njegov pogreb.

Bodi mu zemljica lahka! — Veselo in srečno novo leto želi vsem Slovincem v stari domovini ameriški Slovenec.

Azijski narodi v ruski vojski.

Nedavno smo brali, da so se v ruski armadi pri Loviču bojevali tudi srednje-azijski polki, sestavljeni iz Kirgizov, Tatarjev in Baškirjev. Z njimi so prišli tudi naši vojaki v dotiko, nekateri pa zdaj v ruskem ujetništvu prebivajo med temi na pol divjimi azijskimi narodi, zato ne bo brez zanimivosti, če malo povemo, kaj vse vidijo zdaj sloveski fantje in kakšne ljudi imajo za sosedo.

Kirgizi so najčistejša veja turko-tatarskih narodov v srednji Aziji. Razdeljeni so na dve veliki skupini, na Kara-Kirgize ali čiste Kirgize in Kirgiz-Kozake. Obe skupini sta si po jeziku, navedenih življenjskih običajih najožje sorodni, imata se pa za naroda popolnoma samosvoja in že od davna živita v medsebojnem sovrastvu. Kara-Kirgizov je okrog 900.000, Kirgiz-Kozakov okrog dva in pol milijona. Ime »Kirgiz« pomenja po Shawu nomada. Po postavi so Kirgizi med srednje veliki in majhni. Barva polti je včasih rumenkasta, večinoma temnorjava pa do kovinsko rdeče, pri ženah pogosto jako svetla, skoro bela. Lasje so trdi, črni, redkokdaj rujav, oči črne, majhne, dostikrat škilave, čelo nizko, nos, nekoliko splošen, s širokimi nosnicami, čeljusti precej naprej štrleče, usta velika, spodnja ustnica debela. Udi so drobni in majhni, noge jako tenke. Kirgizi imajo zelo bistro čute, dobri opazovalci prirode so, bojoviti in divji, razdražljivi, maščevanja željni, okrutni. Pri vsem tem so pa vendar dobrosrčni, gostoljubni in v miru tudi poštenj. Sistematično ropajo živino in napadajo karavane, sicer pa ne kradejo. Posebnost njihovega značaja je brezmejna radovednost. Visoko časte svoje starše. Kirgiz-Kozaki so bolj potuhnjeni in okrađajo človeka, ki ga srečajo, pri čemer se poslužujejo različnih zvijač. Prevzetni so, strastni, leni, nečedni in nerazumljivi. Njihovo oblačilo je »hapan«, neke vrste kaftan s širokimi rokavi, ozkim ovratnikom in pasom. Po zimi oblačijo več hapanov drugega na drugega. Barva je vedno nekaj posebnega in kričeca. Razen tega nosijo še kožuhe, široke nogavice iz volnenega blaga in čevlje z visokimi škornji. Za bogato okrašenim pasom nosijo brožice, navadno nože različne oblike. Uporabljajo tudi lok in puščice, tenko kopje in biče, s katerimi zadavajo smrtno rane. Žene nosijo okrog glave bele rutice, deklice a korešino obšite čepice. Krase se s srebrnimi prstani, nalaktinami in verižicami, pri vsem tem so pa vendar zamažane, zlasti omožene žene.

Kirgizi so sicer nomadi, toda njihovo preseljevanje je omejeno na čisto gotovo ozemlje. Začasno si postavljajo kočice, takozvane jurt ali kibitke; pri Kirgiz-Kozakih se te kočice imenujejo tudi »kaša«. Čez dan prebivajo v njih žene in deklice, do čim so moški pri živini na paši. Jurti so spodaj okrogli, v premeru imajo skoro 9 m, streha je v podobi obloka, stavba je visoka kakor 2 metra. Znotraj je najrazličnejša oprema. Postelje so čiste z dobrimi pernicami in pregrinjene s svilnatim blagom. Zemlja je pokrita s kožami. Kakor sploh vsi nomadi, se pečajo tudi Kirgizi predvsem z živino, posamezniki imajo do 50 velblodov, premožnejši čez 5000 konj in 20.000 ovac. Skupaj imajo Kirgizi od 6 do 10 milijonov konj, toliko tudi ovac in 2 milijona goveje živine.

Za dom skrbje edino ženske; ženske tudi predejo, tko iz velblodjih kocih in obdelujejo kože. Pri Kirgizih je še poligamija, mnogoženstvo, toda samo med bogatejšimi, ker je kupna cena za nevesto »kalim« precej visoka. Žena velja malo, ker jo ima mož popolnoma za svoje imetje. Vere so mohamedanske so pa vendar slabi prorokovi verniki, ostalo jim je še mnogo iz njihovega prvotnega šamanizma.

Nadarni pevci in dobri improvizatorji epskih pesmi so. Svoje pesmi spremljajo z instrumentom na dve struni, imenovanim koboz, iz katerega izvajajo dosti lepe akorde. Najvišji knez je agamanap, ki opravlja zadeve, tikajoče se celega naroda. Vse častne službe so dedne, stanovskih razlik pa na zunaj vendar ni opaziti. Kirgiz-Kozaki se dele v novejšem času na tri horde: veliko, srednjo in malo. K mali hordi spada tudi Bukejevka, po številu okrog 160.000 glav, ki živi po astrahanski in orenburški guberniji. Kirgiz-Kozaki se razlikujejo v plemstvo in navadne ljudi ali bele in črne kosti. Plemstvo tvori potomci starih hanov. Vlada je bila nekdaj čisto v rokah plemstva, Rusi so pa vpeljali volitve in vsa častna mesta je mogoče dobiti po volitvi brez ozira na stan.

Brezplačno prevažanje daril za »Rdeči križ«.

S takojšnjo veljavnostjo do preklica, najdalje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh, v obratu c. kr. avstrijskih državnih železnic stoječih normalno in ozkotirnih progah za darila, ki se oddajo za »Rdeči križ« kot brzovozno ali vozno blago, brezplačno prevažanje pod naslednjimi pogoji:

1. Olajšava velja za blago, ki je pripravno za osebno uporabo ranjenih ali bolnih vojakov in za potreščine v bolnicah.

Vse predmete, ki očitno nimajo teh lastnosti, izključijo odpošilne postaje od te olajšave. 2. Kot prejemnika pošiljatev morata biti napisana v vozni listih Avstrijske družbe »Rdečega križa« na Dunaju ali društvo avstrijske družbe »Rdečega križa«.

Društva se nazivljajo: Deželno pomožno društvo »Rdečega križa«, Gospejno pomožno društvo »Rdečega križa«, Deželno in gospejno pomožno društvo »Rdečega križa«, Podružnica »Rdečega križa« itd.

3. Oznaki vsebine v vozni listih mora biti že pri oddaji pripisan pristavek: »Prostovoljna darila za »Rdeči križ«.

4. Predurni in povzeta po dohodu so izključena pri posluževanju te olajšave.

Podrobna pojasnila dajejo postaje. Brezplačno prevažanje za vojake na bojnem polju namenjenih daril, katera zbira in razdeljuje c. in kr. vojno ministrstvo, urad za vojne oskrbe na Dunaju in vojnooskrbovalni urad ministrstva kralj. ogrske deželne brambe.

S takojšnjo veljavnostjo do preklica najkasneje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh v obratu c. kr. avstr. državnih železnic stoječih normalno in ozkotirnih progah za naslednje navedeno blago, ki se odda kot brzovozno ali vozno blago, brezplačno prevažanje pod sledečimi pogoji:

1. Olajšava se razteza: a) na spodnjo in vrhno obleko vsake vrste; b) tobak vsake vrste, vino, čokolado in kandite (sladkorčke); c) vse blago, ki je namenjeno za osebno uporabo vojakov na bojnem polju.

Blago, ki očitno ni sposobno za osebno uporabo vojakov na bojnem polju, je izključeno od brezplačnega prevažanja.

2. Oznaki vsebine v vozni listih mora biti že pri oddaji blaga pripisan pristavek: »Darila za vojake v vojski«.

3. Predurni in prevzeta po dohodu so pri posluževanju te olajšave izključena. Kot srednja nabiralnica veljajo c. in kr. vojno ministrstvo, vojnooskrbovalni urad na Dunaju, nadalje ministrstvo kralj. ogrske deželne brambe, vojnooskrbovalni urad v Budimpešti, slednji le za pod točko a) in b) imenovane predmete.

Pošiljanje naravnih daril je urejeno kakor sledi:

1. Darila za vojake v vojski naj pošljejo darovalci najbližnji podružnični nabiralnici, da jih naprej pošlje.

2. Kot podružnične nabiralnice pridejo v poštev:

»Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Gorici, »Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada za slovensko okrožje v Gorici, »Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Celovcu, »Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Ljubljani, »Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada za Trst in Istro v Trstu, »Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Beljaku«.

3. Večje pošiljke naj naznanjajo darovalci, predno jih odpošljejo c. in kr. vojno ministru, vojnooskrbovalnemu uradu na Dunaju. Na podlagi teh prijav dobijo darovalci od vojnooskrbovalnega urada v svojo direktno odpošiljatev uradno izgotovljene vozne liste, v katerih mora biti napisano c. kr. vojno ministrstvo, vojnooskrbovalni urad na Dunaju kot odpošiljatelj in eno c. in kr. etapno poveljstvo kot prejemnik.

DARILA.

I. zaznamek daril, ki so došla c. kr. deželnemu predsedstvu za begunce iz Galicije.

Ekselencija gospod drž. finančni minister pl. Bilinski 1000 K; Ljubljanska kreditna banka 100 K; Fran Kolmann, Ljubljana, 50 K; Neža Cadež, Ljubljana, 3 K; Dr. Triller 25 K; Ana pl. Torgno 20 K; Marija Smetana v Vauah 1 K; Josip Ganel v Javorniku 1 K 20 vin.; P. Salvator, frančiškan, 20 K; Karol Weber 6 K; Zupnik Zupan na Ježici 20 K; Zupni urad v Breznici 3 K; Fran Rajčević, zupnik v Lučinah, (zbirka v fari) 16 K 10 vin.; Dr. Jos. Marinko, profesor v pok., Mavčice, 10 K; Učiteljska Mattanovich, Ljubljana, 5 K; Ivan Rus, rudninski poduradnik v Idriji, 3 K; gospe dvornege svetnika Zofija Lenarčič 10 K; Dr. F. Grivec, Ljubljana, 10 K; Alojzij Scheidl, zupnik v pok., Velika Globitza, Spod. Avstrijsko, 10 K; Mestna hranilnica ljubljanska 200 K; Dr. Josip Dolšec, profesor teologije, 20 K; neimenovan 40 K; Marija App. St. Rupert, 10 K; Fran Klina, penz. učitelj, 4 K; Jan Sajovic, Ljubljana, 5 K; Kat. slov. izobraž. društvo na Viču čisti donos gledališke predstave na dan sv. Štefana 70 K; Uprava »Slovenca« 69 K 60 vin.; Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani 200 K. — Skupaj 1931 K 90 vin.

— Za Poljake - begunce, bivajoče v Žaljni, je poslala ga. Mici Grilčeva mnogo zimske obleke in obutve, nabrane pri delavkah tobakne tovarne v Ljubljani, kar je tem revežem jako dobro došlo, ker niso utegnili vzeti seboj niti najpotrebnejšega. Cenjenim darovalkam in nabiralkam za krščansko delo usmiljenja prav prisrčna zahvala!

Naročajte »Slovenca«!

Kanarčke-harcerje
pristne, izvrstne pevce, razpošiljam po 8, 10, 12 kron franko; samice, ki rade pitajo, po 2 kroni. 3482 5
Val. Kobav, Skofja Loka, Gor.

Kantina Corazza
Leveda (Istra) 601

VINO
belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja do jako ugodni cen. Za pristnost se jamči.

Sprejme se mizararski pomočnik kot predelavec

v trajno delo. Ponudbe s spričevali na knezoškofjske žage zabojni oddetek v Vrbovcu p. Mozirje, Štajersko. 3491

Štambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Oučjo volno

kdor jo ima na prodaj, naj jo ponudi

takoj

J. Grobelniku

Ljubljana - Mestni trg 22

nasproti lekarne Trnkoczy

Kupim vsako vrsto, tudi črno in ne-
očisto po brezkonkurenčni cen. Posebno pa se plača lepo belo oprano po najvišji cen, ki se zanjo lahko nudi.

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

K 85' - mesto K 125' - razpošiljam 500 novih »Torpedo« koles na prosti tek, električno izvirne, s svežo pnevmatiko in triletnim jamstvom. Isti z gorsko pnevmatiko K 90'. Novi plašči K 4', 5', 6', 8'. Zračne cevi K 250, 3', 350. Popravila, emaliranje, ponikljanje in vsi deli po tovarniški cen. — Če so skiljuje na »Slovenca« 5% popusta na moje nizke cene v ceniku.



Tovarniška zaloga:
A. WEISSBERG, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/III.
Ceniki zastoj. Dopoluje se slovensko. Kupčija na obroke izključena.



ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Kongresni trg 15. (Nasproti nunske cerkve.)
Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica
KLAVIRJEV IN HARMONIJEV
na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikali.

EDINI ZALOŽNIK dvornih in komornih tvornic: **Büsendorfer, Nüzi & Metzmann, Fürstler, Ehrbar, Gebrüder Slingl, Rud. Stelzhammer, Czapska, Laubberger & Gloss, Holmann in Hofberg** (amerik. harmoniji). 1033

Obroki o K 15. — naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z anglosko ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavna obvezna garancija Najmanjša najnižja. Zamenjaj najugodnejša. Uplaševanje ter popravila strokovno in cen. Ker imamo zgoraj navedene preve in brikate izključno le jaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsifikatov in naplavin oga »pofeln« pri kričalcih, ki se držejo govoriti o »dobrem blagu«, dani nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.



Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149 —
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496-17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.



Novi, vojni, spominski cenovnik

s koleđarjem

tudi po pošti zastoj. Naročite ga takoj ali se oglasite osebno

F. Čuden, Ljubljana

nasproti frančiškanske cerkve.

Bobnar budiika K 6-50.